

JAARVERSLAG 2010

VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEEK VZW

2011-03-31 - V1.0

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
1 Inhoudelijk verslag	5
2 Financieel verslag	5
3 Afkortingen	6
A INKOMSTEN	7
1 Vlaamse Gemeenschap	7
2 Overgedragen resultaat	8
3 Eigen inkomsten	8
4 Financiële opbrengsten	8
B UITGAVEN	9
1 Personeel	9
1.1 Opzet	9
1.2 Initiatieven	9
1.3 Middelen	11
2 Projecten.....	12
2.1 Vlabidoc en Collecties Online / Collectiewijzer erfgoedbibliotheken (overzicht van erfgoedcollecties in Vlaamse bibliotheken in een online databank)	12
2.2 Prisma-Werkgroep Collecties (afstemming)	13
2.3 Masterplan Ontsluiting/Digitalisering (plan van aanpak)	15
2.4 STCV (beschrijving van oude Vlaamse publicaties in een online databank)	16
2.5 Abraham (registratie van Belgische kranten in een online databank).....	18
2.6 Masterplan Preservering/Conservering (plan van aanpak)	20
2.7 Calamiteitenplanning (modelprocedure)	22
2.8 Schaderegistratie (modelprocedure)	22
2.9 Collectiebeleid (stappenplan)	23
2.10 Decretaal depotbeleid (haalbaarheidsstudie)	24
2.11 Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek / Flandrica.be (ontwikkelingsplan).....	25
2.12 Digitaliseringbeleid (richtlijnen).....	27
2.13 Digitaal depotbeleid (onderzoek)	28
2.14 Overlegplatform (dialoog met sector)	29
2.15 Vormingsaanbod sector (ondersteuning).....	31
2.16 Expertiseopbouw en -verspreiding (ondersteuning)	32
2.17 Overleg en vorming (communities of practice)	34
2.18 Helpdesk/Adviesverlening (ondersteuning)	38

3	Communicatie en publiekswerking.....	40
3.1	Website (informatie voor sector en publiek)	40
3.2	Samenwerkingsplatform (informatie voor leden en partners).....	46
3.3	Nieuwsbrief (informatie voor sector en publiek)	46
3.4	Een ABC van erfgoedbibliotheken (publicatie).....	48
3.5	Artikelen over erfgoedbibliotheken (publicatie).....	50
3.6	Lancering (publieksmoment).....	52
3.7	Erfgoeddag (culturele activiteit)	53
3.8	Water Works / Adopt-a-Book (culturele activiteit)	54
3.9	Zwarte Kunst / Gedrukte Stad (culturele activiteit)	55
3.10	Flankerende communicatie (ondersteuning)	56
3.11	Diversiteit (sensibilisering).....	58
4	Algemene werking	58

INLEIDING

1 INHOUDELIJK VERSLAG

Dit document is het inhoudelijk verslag van het tweede werkingsjaar van de eerste beleidsperiode 2009-2012 van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Deze organisatie werd eind 2008 in het kader van het Cultureel-Erfgoeddecreet opgericht als netwerk van zes representatieve erfgoedbibliotheeken, namelijk:

- Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen
- Universiteitsbibliotheek Antwerpen
- Openbare Bibliotheek Brugge
- Universiteitsbibliotheek Gent
- Universiteitsbibliotheek Leuven
- Provinciale Bibliotheek Limburg te Hasselt

In tegenstelling tot 2009, waar er met een bescheiden personeelsinzet vooral achter de schermen werd gewerkt, is 2010 een jaar geworden waarin de vzw met een maximale inzet van personeel naar buiten kon treden met een aantal realisaties, waaronder de succesvolle lancering van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, de website en de prentkaartenreeks en de (co-)organisatie van vormingsactiviteiten en een tentoonstelling.

Alle gerealiseerde en nog af te werken acties werden in dit verslag gestructureerd volgens hun vermelding in het actieplan 2010, dat op zijn beurt geënt is op de doelstellingen van de beheersovereenkomst die de vzw in april 2009 afsloot met de Vlaamse overheid. Die doelstellingen worden beknopt hernomen in de blauwe kadertjes.

Net als in het actieplan worden de acties geclusterd in vier rubrieken:

- Personeel
- Projecten
- Communicatie en Publiekswerking
- Algemene werking

Sommige acties ondersteunen meerdere doelstellingen. Ze werden geplaatst onder de doelstelling waartoe ze het meeste bijdragen.

Per actie wordt eerst (via Opzet, Timing en desgevallend Voorgeschiedenis) de algemene context geschetst. Daarna volgt een beknopte, evaluerende beschrijving van de initiatieven die de vzw heeft genomen om de doelstellingen uit de beheersovereenkomst te realiseren. Tot slot wordt onder Middelen toegelicht in hoeverre de kosten afwijken van de middelen zoals die voorzien waren in het actieplan.

2 FINANCIËEL VERSLAG

Wat de financiële jaarrekening betreft: die is opgenomen in een afzonderlijk document. In tegenstelling tot vorig jaar werd het verslag opgemaakt door een extern accountant i.p.v. door een commissaris-revisor. De vzw ging daarvoor op 22.11.2010 over tot een wijziging van haar statuten. De reden hiervoor is de hoge kost die een revisor met zich meebrengt.

3 AFKORTINGEN

De afkortingen die in dit document worden gebruikt zijn te interpreteren als volgt:

AKE = Agentschap Kunsten en Erfgoed
AMSAB = Instituut voor Sociale Geschiedenis te Gent
CAG = Centrum Agrarische Geschiedenis te Leuven
CEST = Cultureel Erfgoed Standaarden Toolbox
CO7 = Culturele projectvereniging Cultuuroverleg Zeven in de zuidelijke Westhoek
CRKC = Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur te Heverlee
DBNL = Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren
EHC = Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen
IBW = Opleiding Informatie- en Bibliotheekwetenschap van de Universiteit Antwerpen
KADOC = Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving te Leuven
KATHO = Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen
KBR = Koninklijke Bibliotheek van België
KULEUVEN = Universiteitsbibliotheek Leuven
LIBER = *Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche*
MIAT = Museum Industriële Archeologie en Textiel te Gent
OB BRUGGE = Openbare Bibliotheek Brugge
OKBV = de intersectorale commissie Overleg Kunstbibliotheken Vlaanderen van VVBAD
PBL = Provinciale Bibliotheek Limburg te Hasselt
SOMA = Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij te Brussel
STAM = Stadsmuseum te Gent
STCV = *Short Title Catalogus Vlaanderen*
UA = Universiteitsbibliotheek Antwerpen
UGENT = Universiteitsbibliotheek Gent
VSDC = Vlaamse Studie- en Documentatiecentrum voor vzw's
VEB = Vlaamse Erfgoedbibliotheek
VVBAD = Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatie

A INKOMSTEN

1 VLAAMSE GEMEENSCHAP

Volgens het Cultureel-erfgoeddecreet en de beheersovereenkomst zou de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (binnen de marge van de Vlaamse begroting) jaarlijks ten minste 300.000 euro **werkingssubsidies** moeten ontvangen. Eind 2009 kreeg de vzw echter bericht dat de toelage voor 2010 omwille van de besparingen bij de Vlaamse overheid slechts 285.000 euro zou bedragen: een vermindering met 5%. Dit percentage was het hoogste dat binnen de cultureel-erfgoedsector werd toegepast. Het bestuur zocht de reden hiervoor in de reserve die tijdens het opstartjaar 2009 ontstaan én bewust aangelegd was. Bij de opmaak van de begroting voor 2010 werd hier, althans aan de inkomstenzijde, geen rekening mee gehouden. In de realiteit had deze beslissing wel degelijk een effect op de werking van de vzw omdat er nog omzichtiger werd omgesprongen met de beperkte middelen.

Omdat er signalen waren dat er voor 2011 opnieuw moest worden bespaard werd in september bij de opmaak van een nieuwe meerjarenbegroting rekening gehouden met wat verondersteld werd het *worst case scenario* te zijn: namelijk een jaarlijkse toelage voor de periode 2011-2012 van 285.000 euro. Helaas kreeg de vzw in oktober het bericht dat de werkingsmiddelen voor 2011 amper 274.000 euro zouden bedragen: een verschil van maar liefst 26.000 euro of 8,66% tegenover de subsidie van 2009. Hierdoor levert de Vlaamse Erfgoedbibliotheek voor het tweede jaar op rij procentueel beduidend meer in dan andere, gelijkaardige organisaties die door het Cultureel-erfgoeddecreet worden betoelaagd. De timing voor deze besparingen is bovendien erg ongelukkig, namelijk op een moment dat de vzw op volle toeren begint te draaien en deze beleidsperiode nog maar twee werkingsjaren heeft om zich tegenover het veld en de overheid te bewijzen.

Dat dit onvermijdelijk een weerslag heeft op de middelen aan personeel en bijgevolg ook slagkracht van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek hoeft geen betoog. Om die reden werd in het najaar van 2010 een grondige evaluatie gemaakt van het beleidsplan zoals dat oorspronkelijk werd ingediend in september 2009. Dit vertaalde zich – met goedkeuring van de Raad van Bestuur op 29.09.2010 – in het inkrimpen of (al dan niet voorlopig) stopzetten van enkele acties, namelijk:

- Model voor Calamiteitenplanning
- Onderzoek naar een decretaal depotbeleid
- Onderzoek naar een digitaal depotbeleid
- Onderzoek naar de bibliografische ontsluiting van handschriften
- Water Works

De subsidie van 335 euro betreft een tussenkomst van de Vlaamse Gemeenschap in de **reiskosten** van de coördinator voor haar deelname als secretaris van de *Working Group Preservation and Digital Curation* van LIBER aan de *LIBER Annual General Council and Conference* in Århus, Denemarken. De verblijfs- en deelnamekosten werden gedragen door de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

2 OVERGEDRAGEN RESULTAAT

Zoals aangegeven in het beleidsplan en de actieplannen voor 2009 en 2010 legde de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in haar opstartjaar bewust een **reserve** aan. Het overgedragen resultaat van 2009 was met 199.670 euro weliswaar groter dan begroot. De redenen hiervoor werden toegelicht in het jaarverslag van 2009.

De reserve werd aangelegd om de personeelkosten in 2010 en de eindprojecten in 2011 en 2012 te kunnen financieren. Dat dit noodzakelijk was wordt bevestigd door de jaarrekening waaruit blijkt dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het boekjaar 2010 afsloot met een verlies van maar liefst 44.551,14 euro.

3 EIGEN INKOMSTEN

Alle **publicaties** die door de voorloper van de vzw (het platform Erfgoedbibliotheek Vlaanderen) werden uitgegeven of aangekocht en die nog niet verkocht of verspreid waren werden op 03.11.2009 kosteloos overgedragen aan de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek. In de boekhouding worden ze als voorraad t.w.v. 1 euro tot uitdrukking gebracht. Deze publicaties en de prentkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheek* worden te koop aangeboden via de organisatiewebsite. Dit leverde een bescheiden inkomst op van 221 euro.

In het actieplan was 2.500 euro voorzien aan inkomsten van de **inschrijvingsgelden** voor de workshop STCV (2.). Die zijn met 1.140 euro lager uitgevallen dan verwacht omdat beslist werd om de medewerkers van de partnerbibliotheek gratis te laten deelnemen.

4 FINANCIËLE OPBRENGSTEN

In 2010 informeerden de secretaris-penningmeester en coördinator zich over mogelijke kortetermijnbeleggingen voor de aangelegde reserve. Omdat de eventuele meeropbrengsten erg beperkt zijn opteerde het bestuur er toch voor om deze middelen op de spaarrekening te laten staan. **Interesten** op deze rekening en op de zichtrekening van de vzw leverden 2.499 euro op.

B UITGAVEN

1 PERSONEEL

1.1 OPZET

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek opteert voor een **kleinschalige centrale staf** opdat de structurele werking en de continuïteit gegarandeerd zijn, en de vaste personeelskosten toch onder controle blijven.

1.2 INITIATIEVEN

2010 was het eerste echte werkingsjaar van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek omdat we (uitzonderlijk) gedurende een volledig jaar konden beschikken over een ploeg van vier medewerkers (3,8 VTE) die samen 6.444 arbeidsuren presteerden. Initiatieven die in 2009 werden opgestart konden verder worden uitgebouwd of gerealiseerd. Dit leidde tot concrete resultaten op diverse terreinen.

1.2.1 Coördinator

De coördinator Eva Wuyts nam in 2010 verschillende initiatieven die de vzw als netwerk van en voor erfgoedbibliotheeken op de kaart moesten zetten. De belangrijkste waren de feestelijke lancering van de vzw, de coördinatie van een gezamenlijke Erfgoeddagactiviteit, de organisatie van een eerste overlegplatform voor de sector van erfgoedbibliotheeken, het begeleiden van een foto-opdracht die o.a. resulteerde in de publicatie van een prentkaartenreeks en het mee opzetten van de organisatiewebsite. Daarnaast was ze belast met de verdere uitbouw van de nieuwe organisatie. Dit behelsde o.a. het verder opzetten van het financieel en personeelsbeleid en de bijhorende acties, alsook het vormgeven van de netwerkstructuur en het verfijnen – in overleg met het bestuur – van het beleid van de organisatie (o.a. het herwerken van de meerjarenbegroting, het opstellen van actieplannen en sneuvelteksten, ...). Eva zorgde ook voor de aansturing van het team en de externe communicatie (waaronder overleg met andere actoren in het cultureel-erfgoedveld). Omdat de vzw niet beschikt over een administratief medewerker verzorgde de coördinator ook alle administratie (betalingen, bestellingen, briefwisseling, ... enzovoort). Om die reden zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in mei 2011 een deeltijdse assistent (3/5) aanwerven ter ondersteuning van de coördinator. In het najaar was de coördinator vier weken met ziekteverlof vanwege een hospitalisatie.

1.2.2 Stafmedewerker Ontsluiting en Digitalisering

De stafmedewerker David Coppoolse heeft zich in de eerste helft van 2010 vooral toegelegd op de ontwikkeling van de organisatiewebsite (aanbesteding, integratie van de twee projectdatabanken, overdracht data van *Vlaidoc & Collecties Online*, opvolging, ...) en het opzetten van de daarbij horende nieuwsbrief. Voor de organisatie is dit immers een cruciaal instrument in de sensibilisering van en kennisopbouw binnen de sector van de erfgoedbibliotheeken. Daarnaast heeft hij de vzw ondersteund op het vlak van ICT (o.a. de opzet van een intranet en documentbeheer en het opstellen van een serviceovereenkomst met Anet) en communicatie.

In de tweede helft van 2010 heeft David zich toegelegd op de voorbereidingen voor projecten (Flandrica.be, masterplannen), het verrijken van de inhoud van de website rond ontsluiting en digitalisering (o.a. het opstellen van het dossier *Collectiewijzer*), het opvolgen van de ontwikkelingen in de sector (Europeana, Archipel Metadata-aggregator), expertisedeling en adviesverlening. David verzorgt ook de lay-out van interne en externe communicatiemiddelen. Omdat in 2011 o.a. veel tijd moet worden geïnvesteerd in Flandrica.be (2.10) trad de stafmedewerker (die tot dan 4/5 werkte) op 01.12.2010 voltijds in dienst van de vzw.

1.2.3 Projectmedewerkers

De STCV-projectmedewerker Diederik Lanoye en de Abraham-projectmedewerker Elsje van Bellingen hadden als prioritaire taak het onderhoud van hun databank. Ze werden bewust niet ingeschakeld voor andere projecten. Uitzonderingen op deze regel waren:

- Diederik en Elsje:
 - o het beantwoorden van adviesvragen m.b.t. hun expertisedomein (2.16)
 - o de administratieve en logistieke medewerking bij de lancering van de vzw (3.5)
- Diederik:
 - o het opschonen van data voor *Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken* (2.1)
 - o de organisatie van twee STCV-nevenactiviteiten: de organisatie van een workshop (2.18) en medewerking aan de tentoonstelling *Gedrukte Stad* (3.8).
- Elsje: het verzamelen en invoeren van contactgegevens in een adresdatabank

De beide projecten werden verder geïntegreerd binnen de structurele werking van de vzw, o.a. via de opname van hun databanken binnen de organisatie website waar beide projecten een eigen startpagina voor hun *community* kregen. Vanaf juni stonden de projectmedewerkers zelf in voor de content op hun deelwebsite door de redactie van agenda- en nieuwsberichten, het invoeren van bronnen in de documentatiemodule enzovoort.

Diederik blijft nog tot het einde van de beleidsperiode in dienst. Het contract met Elsje van Bellingen liep zoals voorzien ten einde op 31.12.2010. Ze wordt niet vervangen wat betekent dat de actieve prospectie- en invoerfase van het project Abraham hiermee wordt afgesloten. Het resterende personeel volgt het project wel nog verder op (bv. redactie website, promotie van de databank, invoeren updates, enz.).

1.2.4 Consulent Preservering en Conservering

In 2010 heeft de vzw via een beperkte offertevraag (gepubliceerd in 2009) een dienstverlener aangesteld die de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en erfgoedbibliotheken in Vlaanderen moest ondersteunen op het vlak van preservering en conservering. Dit raamcontract werd toegewezen aan Dennis Schouten + Partners. Dennis Schouten zelf trad daarbij op als consulent voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, maar kon voor sommige (onderdelen van) opdrachten ook een beroep op onderaannemers Jos Schrijen en Andrea Langendoen.

Dit contract liep normaal gezien van 01.01.2009 tot 31.12.2012 en betrof de vijf volgende opdrachten:

- De opmaak van het Masterplan Conservering (2.6)
- Adviesverlening (2.18)
- Expertiseopbouw en –verspreiding (2.16), o.a. via de aanlevering van content voor de website en elektronische nieuwsbrief (3.1 en 3.3)
- De ontwikkeling van modellen:
 - o één voor calamiteitenplanning (2.7)
 - o één voor schaderegistratie (2.8)

In de aannemingsovereenkomst was voor elk project een looptijd, een omschrijving van de gewenste resultaten, een deadline, een regeling m.b.t. tussentijdse rapportage, een maximale vergoeding per opdracht en een globaal betalingsplan (met schijven per kwartaal) bepaald. Daarnaast voorzag het contract ook in een opstartvergoeding.

Ondermeer omdat de samenwerking met Dennis Schouten niet het gewenste resultaat opleverde heeft de vzw – na een grondige evaluatie en op juridisch advies – op 11.08 het contract met deze dienstverlener opgezegd. In onderling overleg werd de wettelijke opzegtermijn van drie maanden ingekort tot 01.10.2010. Bij dit compromis werden ook afspraken gemaakt rond de nog te leveren producten en prestaties. Die afspraak werd echter door de dienstverlener niet afdoende nagekomen. Dit betekent dat geen enkele opdracht uit de aannemingsovereenkomst na afloop van bijna drie kwartalen is opgeleverd. Daarom heeft het bestuur zich in het najaar gebogen over de snelste en meest efficiënte manieren om deze acties alsnog te realiseren, met een herschikking van middelen en prioriteiten tot gevolg. Zie hiervoor: 2.6, 2.7, 2.8, 2.16 en 2.18.

1.2.5 Externe medewerkers

Tot slot deed de vzw voor de aansturing, opvolging en uitvoering van projecten en andere initiatieven ook een beroep op het personeel van de partnerbibliotheken. Hun bijdragen worden vermeld bij de verschillende acties.

1.3 MIDDELEN

2010 was het enige werkingsjaar binnen de beleidsperiode 2009-2012 dat de vzw zich 3,8 VTE kon veroorloven. Om die reden was de loonkost (**lonen, RSZ, vakantiegeld**) in verhouding tot de werkingssubsidie met 228.564 euro (d.i. 80 % van 285.000 euro) erg hoog. Zoals aangegeven in het beleidsplan en de actieplannen 2009 en 2010 kon die uitgave enkel gedragen worden door gebruik te maken van de daartoe voorziene reserve.

Overige personeelgerelateerde kosten die net onder het begrote bedrag bleven:

- **Verzekeringen:** 1.909 euro
- **Sociaal abonnement** (dat sinds juni verloopt via een derdebetalersysteem): 5.038 euro
- **Maaltijdcheques** (inclusief ereloon en met de bijdrage van de werknemers in mindering gebracht): 4.503 euro
- **Ereloon sociaal secretariaat:** 1.590 euro
- Kosten eigen aan werkgever (**gsm en dagvergoeding**): 384 euro

De **verplaatsings- en verblijfskosten** (met 2.318 euro voor openbaar vervoer, vliegtuigtickets, hotel) van de organisatie vielen door de deelname van de coördinator aan de conferentie van LIBER in Denemarken circa 400 euro hoger uit dan begroot. Die meerkost werd echter ondervangen dankzij een subsidie van de Vlaamse Gemeenschap van 335 euro.

De **erelonen** (in totaal 18.717 euro, inclusief reis- en verblijfskosten) die werden uitbetaald aan Dennis Schouten + Partners zijn terug te vinden bij diverse acties en worden niet beschouwd als personeelskost.

2 PROJECTEN

Art 3.1° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek brengt op een uniforme wijze het cultureel erfgoed van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen in kaart, inclusief de noden en behoeften.

2.1 VLABIDOC EN COLLECTIES ONLINE / COLLECTIEWIJZER ERFGOEDBIBLIOTHEKEN (OVERZICHT VAN ERFGOEDCOLLECTIES IN VLAAMSE BIBLIOTHEKEN IN EEN ONLINE DATABANK)

2.1.1 Opzet

Vlabidoc & Collecties Online (sinds juni 2010: *Collectiewijzer erfgoedbibliotheeken*) heeft als opzet om gestandaardiseerde **kwalitatieve en kwantitatieve informatie van alle erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel** te verzamelen, te beheren en ter beschikking te stellen.

2.1.2 Voorgeschiedenis

Het project werd in 2006 met steun van de Vlaamse overheid en in samenwerking met VVBAD en OKBV opgestart door het overlegplatform Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen (2.14). Hierbij werden gedetailleerde beschrijvingen van de (deel)collecties gekoppeld aan de adresgegevens van erfgoed- en kunstcollecties in Vlaamse bibliotheken in de *Vlabidoc*-databank van VVBAD. Het beheer van de erfgoedcollectie-gegevens is nu overgenomen door Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Het is een belangrijk instrument bij het verder in kaart brengen van de sector en bij het onderzoek naar de behoeften van de beheerders van erfgoedbibliotheeken. De voordelen die deze ontsluiting ook aan het bredere publiek te bieden heeft, liggen voor de hand.

2.1.3 Timing

Het onderhoud van de databank en het updaten van de collectiegegevens zijn structureel.

2.1.4 Initiatieven

De gegevens in *Collecties Online* waren tot juni 2010 niet goed toegankelijk door beperkingen van het *Vlabidoc*-platform. Zowel voor intern gebruik als voor externe presentatie waren **structurele aanpassingen noodzakelijk**. Deze aanpassingen werden na enig onderzoek in 2009 uiteindelijk niet in het *Vlabidoc*-platform gerealiseerd. VVBAD gaf immers te kennen in de loop van 2011 dit platform te willen vervangen, wat maakte dat investeringen in het huidige platform niet verantwoord zouden zijn.

Om de gegevens toch op korte termijn beter toegankelijk te maken, heeft de stafmedewerker van de vzw een **nieuwe databank** ontwikkeld voor de presentatie van de collectiegegevens. Er is daarbij gekozen voor dezelfde technologie als voor de nieuwe website, waardoor er geen externe kosten waren en de databank visueel mooi kon worden geïntegreerd als **rubriek in de organisatiewebsite**¹. Waar nodig werden de **collectiegegevens licht genormaliseerd** door de STCV-projectmedewerker voor ze werden overgezet naar de nieuwe databank. Zo konden de zoekresultaten worden verbeterd.

¹ <http://www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be/collecties>

De *Collectiewijzer erfgoedbibliotheek*, zoals de databank nu heet, kan worden **doorzocht op verschillende manieren** (vrij zoeken, filteren) en geografisch worden verkend via een *Google Maps*-koppeling. De koppeling met de website maakt het mogelijk achtergrondinformatie te verschaffen bij de databank via een nieuw ontwikkeld dossier, dat onder meer de opnamecriteria en recordstructuur uiteenzet. De collectiebeschrijvingen in de *Collectiewijzer erfgoedbibliotheek* staan nu los van *Vlabidoc*, met uitzondering van de contactgegevens van de collectiebeherende instellingen, die via links naar *Vlabidoc* worden aangeboden.

De collectiegegevens worden momenteel ook nog aangeboden via *Vlabidoc*. De **afspraken tussen de vzw en VVBAD** rond het aanbieden en updaten van deze gegevens worden in 2011 verder geconcretiseerd, onder meer in het licht van de ontwikkeling van een nieuwe website en *Vlabidoc*-databank door VVBAD. Er zal door de vzw worden bekeken of de huidige oplossing volstaat om de gegevensset verder uit te breiden (o.a. met resultaten van het onderzoek voor de masterplannen Conservering/Preservering en Ontsluiting/Digitalisering) en voor beleidsmatige toepassingen.

Figuur 1. Kaartweergave van de *Collectiewijzer Erfgoedbibliotheek*

2.1.5 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan middelen begroot voor consultancy en ontwikkeling. Die moesten niet worden aangewend omdat de vzw in de persoon van de stafmedewerker voldoende expertise in huis had om deze databank zelf te ontwikkelen.

2.2 PRISMA-WERKGROEP COLLECTIES (AFSTEMMING)

2.2.1 Opzet

De Prisma-werkgroep *Collecties* heeft als opzet om binnen het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen de **afstemming** te verzekeren van **methodieken en standaarden m.b.t. inventarisering van collecties op (deel)collectieniveau**.

2.2.2 Voorgeschiedenis

Naar aanleiding van de problematiek rond de ontsluiting van de collectiedatabank voerde de Vlaamse Erfgoedbibliotheek eind 2009 gesprekken met de VVBAD, Archiefbank Vlaanderen en FARO. Toen werd duidelijk dat een kader voor het verzamelen en ter beschikking stellen van collectiebeschrijvingen in Vlaanderen wenselijk is. FARO nam hierop het initiatief om in het kader van het Prisma-project de werkgroep *Collecties* op te starten. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek neemt hier actief aan deel.

2.2.3 Timing

In 2010 moest een collectieregistratiemodel voor Vlaanderen worden opgesteld. In 2011 wordt dit nog voorzien van een handleiding.

2.2.4 Initiatieven

Op 05.02.2010 kwamen vertegenwoordigers van FARO, VVBAD, Archiefbank Vlaanderen en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (vertegenwoordigd door de coördinator en de stafmedewerker) samen voor een **informeel overleg over het in kaart brengen van collecties**. Uit dit overleg kwam naar voren dat er behoefte was om de huidige praktijk van het inventariseren van collecties op deelcollectieniveau of overkoepelend collectieniveau beter onderling af te stemmen binnen de deelsectoren. Dit zou kunnen door bestaande expertise bij enkele organisaties te consolideren en te delen met andere spelers, zoals de erfgoedcellen, in het kader van hun opdracht rond omgevingsanalyse en het in kaart brengen.

De scope bleek te passen in het Prisma-traject, een uitgebreide veld- en toekomstanalyse van het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen, wat onder meer als doelstelling beoogt om nieuwe expertise en methoden te ontwikkelen en te introduceren. Op 03.03 werd een **uitgebreidere werkgroep** samengeroepen, met bijkomende vertegenwoordigers van CRKC, Resonant, CAG, Letterenhuis, Heemkunde Vlaanderen, Erfgoedcel Waasland en Erfgoedcel Leuven. De doelstelling van de werkgroep werd vastgelegd als: tot afstemming komen op het niveau van aanpak, methoden en modellen (standaarden) bij het inventariseren van collecties op (deel-)collectieniveau. Afstemming op het eigenlijke operationele systeemniveau (databanken) zou niet tot de directe scope van de werkgroep behoren.

In eerste instantie werd gewerkt aan het uitwisselen van kennis over bestaande collectie-inventarissen in Vlaanderen en daarbuiten, en het bestuderen van bestaande modellen en standaarden. De werkgroep kwam daarvoor nog een tweede keer bijeen op 22.04. Op deze bijeenkomst werd een **technische subwerkgroep** in het leven geroepen die het uitwerken van een **conceptmodel** als opdracht kreeg. Dit model moest zijn gebaseerd op de bestaande praktijk en enkele internationale standaarden. Het moest kunnen dienen als vertrekpunt voor kwalitatieve, uitwisselbare basisbeschrijvingen op collectieniveau.

De stafmedewerker speelde een actieve rol in deze subwerkgroep, die drie maal bijeen kwam in de loop van het jaar. Op 01.12 werd het conceptmodel door de stafmedewerker voorgesteld aan de bredere werkgroep. Werkgroepsleden kregen tot eind januari 2011 de kans om het model af te toetsen aan de eigen praktijk en om feedback te geven. Behoudens enkele kleine aanpassingen werd het conceptmodel aanvaard op de vergadering van 16.02.2011. In 2011 zal het model worden geoperationaliseerd door het uitbrengen van een brochure waarvoor de nodige aandacht in de erfgoedsector zal worden gecreëerd. De redactie van deze **brochure** zal door de stafmedewerker worden gedaan.

2.2.5 Middelen

Voor dit initiatief waren in het actieplan geen specifieke middelen begroot. De kost beperkte zich tot de inzet van de stafmedewerker.

N.B: Naast het beheer van de *Collectiewijzer erfgoedbibliotheeken* en de deelname aan de Prisma-werkgroep *Collecties* onderneemt de vzw nog acties om de noden en behoeften in kaart te brengen. We verwijzen hiervoor naar:

- 2.3 Masterplan Ontsluiting
- 2.6 Masterplan Preservering en Conservering
- 2.14 Overlegplatform
- 2.17 Overleg en Vorming
- 2.18 Helpdesk

Art 3.2° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ondersteunt en verzorgt de bibliografische ontsluiting van cultureel erfgoed in erfgoedbibliotheek in Vlaanderen.

2.3 MASTERPLAN ONTSLUITING/DIGITALISERING (PLAN VAN AANPAK)

2.3.1 Opzet

Het Masterplan Ontsluiting/Digitalisering heeft als opzet om de **noden en behoeften van erfgoedbibliotheek** in Vlaanderen en Brussel op het vlak van de **bibliografische ontsluiting** van hun erfgoedcollecties in kaart te brengen en een plan van aanpak daaromtrent te formuleren.

2.3.2 Timing

Het Masterplan moet gerealiseerd zijn tegen 01.09.11 opdat de resultaten ervan meegenomen kunnen worden in het planningsproces voor het beleidsplan 2013-2017.

2.3.3 Initiatieven

De stafmedewerker was aanvankelijk verantwoordelijk voor de opmaak van dit masterplan waarvan de uitvoering voorzien was voor de tweede helft van 2010 en de eerste helft van 2011. In de loop van 2010 maakte hij hier werk van via **literatuuronderzoek en deelname aan overleg** met de coördinator en met consultant Dennis Schouten die verantwoordelijk was voor het masterplan Preservering/Conservering. Dit betrof o.a. de te selecteren bibliotheken, de te volgen methodiek, de communicatie over deze trajecten en de afstemming tussen beide plannen. Hieruit volgde ook de beslissing om het onderzoek niet te beperken tot ontsluiting maar om er ook een **luik digitalisering** aan toe te voegen.

Op het moment dat het echter duidelijk werd dat de overeenkomst met Dennis Schouten + Partners zou worden beëindigd werd ook het werk aan het Masterplan Ontsluiting/Digitalisering op een lager pitje gezet tot er meer duidelijkheid kwam over de verdere aanpak van het Masterplan Conservering/Preservering. Deze tegenslag kon gelukkig worden omgebogen in een voordeel omdat de Raad van Bestuur op 22.11 heeft beslist om hiervoor samen te werken met de **Vakgroep Informatie- en Bibliotheekwetenschap** (IBW) van de Universiteit Antwerpen. Die zal vanaf februari 2011 gedurende zeven maanden met middelen van de vzw een medewerker aanstellen die het onderzoek voor beide masterplannen tegelijkertijd zal voeren (zie: 2.6). Zo vermijden we dat het veld van de erfgoedbibliotheek tweemaal moet worden bevroegd. Deze medewerker zal werken onder nauwe supervisie van Pierre Delsaerd (UA/IBW) die optreedt als promotor. Zowel de coördinator als de stafmedewerker blijven inhoudelijk sterk betrokken bij dit traject. Deze laatste zal ook meeschrijven aan de analyse en de beleidsaanbevelingen van het Masterplan Ontsluiting/Digitalisering.

De **klankbordgroep** die was samengesteld voor het Masterplan Conservering/Preservering blijft eveneens behouden maar wordt voor het luik Ontsluiting/Digitalisering uitgebreid met twee experts:

- Stafmedewerker David Coppoolse
- Luc Lannoy, hoofdcatalograaf van KULeuven

Andere leden van deze klankbordgroep zijn:

- Hendrik Defoort (UGent): voorzitter
- Pierre Delsaerd (UA)
- Griet Kockelkoren (FARO)
- An Renard (EHC)
- Ludo Vandamme (OBB)

- Jeroen Walterus (FARO)
- Lieve Watteeuw (KULeuven: Illuminare)
- Eva Wuyts (VEB)

Daarnaast werd Jenny Mateboer van KB Den Haag, die haar ontslag gaf, vervangen door Hans Jansen, Hoofd Sector Innovatie & Ontwikkeling van diezelfde instelling.

De functie van de klankbordgroep bleef echter ongewijzigd: advies geven aan de Raad van Bestuur en feedback geven aan de onderzoekers over onder meer de voorgestelde methodiek, de eerste onderzoeksresultaten en de formulering van de beleidsaanbevelingen.

2.3.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan beperkte middelen begroot voor consultancy. Om bovenstaande redenen werden deze niet benut. De kost beperkte zich tot de inzet van de stafmedewerker, de coördinator en medewerkers van de partnerbibliotheken.

2.4 STCV (BESCHRIJVING VAN OUDE VLAAMSE PUBLICATIES IN EEN ONLINE DATABANK)

2.4.1 Opzet

De *Short Title Catalogus Vlaanderen* beoogt de uitbouw van een online databank met gedetailleerde **bibliografische beschrijvingen van edities gedrukt in Vlaanderen in de zeventiende en achttiende eeuw**.

2.4.2 Voorgeschiedenis

Tijdens de eerste fase (2000-2003) werd het project gefinancierd door het Max-Wildiersfonds (FWO-Vlaanderen) en de Nederlandse Taalunie. Van 2004 tot augustus 2009 ontving de STCV projectsubsidies van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het Archiefdecreet. Op 01.09.09 is het project opgenomen in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De projectmedewerker die tot dan was tewerkgesteld door de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen, werd daarbij overgenomen en blijft nog tot het einde van de beleidsperiode in dienst van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

2.4.3 Timing

De uitbouw en aanvulling van deze databank door een projectmedewerker is voorzien voor de hele beleidsperiode.

2.4.4 Initiatieven

In 2010 groeide de databank van de STCV (die werd uitgebouwd i.s.m. Anet van de Universiteit Antwerpen) aan een stevig tempo verder aan. Het aantal **editiebeschrijvingen** steeg van 12.109 tot 14.439 (+ 2.330 / + 19,2%) en het aantal ontsloten exemplaren van 19.739 naar 23.446 (+ 3.707 / + 18,8%). Het streefcijfer van 2.400 exemplaren per jaar werd dus ruimschoots overtroffen.

Dit resultaat werd bereikt door de verwerking van exemplaren uit drie belangrijke Vlaamse erfgoedcollecties:

- In januari werd de projectfase in de **Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience** (EHC) afgerond. Tijdens deze projectfase, die grotendeels in 2009 viel, werden de niet-Nederlandstalige drukken uit de periode 1640-1700 verwerkt zodat alle Vlaamse zeventiende-eeuwse drukken uit de EHC-collectie nu via de STCV-databank ontsloten zijn.

- De daaropvolgende projectfase in de **Universiteitsbibliotheek van Gent** (februari-augustus) had hetzelfde doel. In totaal werden er 1.952 exemplaren verwerkt, waarvan de meeste niet-Nederlandstalige drukken uit de tweede helft van de zeventiende eeuw waren. Op deze manier werd ook in Gent een bestaande missing link in de in STCV verwerkte collecties opgevuld. De voorbereidende vergadering voor deze projectfase vond plaats op 13.01.
- In september startte na een voorbereidende vergadering op 05.07 een volgende projectfase in de **Provinciale Bibliotheek Limburg** (PBL). De collectie oude drukken van de PBL was voordien nauwelijks ontsloten. De verwerking van de Vlaamse drukken in de STCV werd opgenomen in een breder valorisatieproject. De boeken werden gereinigd en overgebracht naar een aangepast magazijn. Karel Verhelst en Linda Hamers, medewerkers van de PBL, volgden de STCV-workshop en begonnen vervolgens met het beschrijven van de exemplaren onder begeleiding van de STCV-projectmedewerker van Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Op deze manier krijgen ze een grondige opleiding tot bibliograaf die hen in staat zal stellen om na afronding van de STCV-projectfase zelfstandig de niet-Vlaamse drukken uit de collectie te verwerken in de eigen elektronische bibliotheekcatalogus. De STCV-gegevens zullen bij afronding van de projectfase (april 2011) bovendien overgedragen worden in de catalogus van de PBL zodat dubbel werk wordt vermeden.

Naast de eigenlijke beschrijvingen werden er in 2010 ook ongeveer 3.000 **opnames** gemaakt van titelpagina's en andere relevante delen van de beschreven drukken. Deze opnames werden voorzien van correcte metadata en vervolgens aan de beschrijvingen gekoppeld. Op deze manier vormen ze een belangrijke meerwaarde voor de STCV-gebruikers.

De STCV is niet alleen actief in de collecties van de partnerbibliotheken. Er wordt ook verder gezocht naar externe partners. In 2010 werden de voorbereidingen getroffen voor een samenwerking met het **Museum Plantin-Moretus** te Antwerpen. Hiervoor werd er vergaderd op 23.08 en 22.10. Deze samenwerking start vanaf januari 2011. Net als bij de partnerbibliotheken verloopt deze samenwerking volgens een vooraf overeengekomen en goedgekeurde afsprakennota.

Ook op **internationaal** vlak werkt de STCV samen met een aantal partners. De databank wordt ook in het buitenland steeds meer erkend als een belangrijke bron voor de studie van het oude boek. In het voorjaar van 2010 werd een tweede datapakket met nieuwe STCV-beschrijvingen bezorgd aan de *Short Title Catalogue Netherlands*, het Nederlandse zusterproject van de STCV. Deze beschrijvingen worden, met verwijzing, opgenomen in de STCN-databank. De projectmedewerker adviseerde de STCN ook i.v.m. het door de Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelde samenwerkingsmodel voor STCV.

In november 2010 ontving de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een vraag van de projectleiders van de *Universal Short Title Catalogue*. Dit project van de *University of Saint-Andrews* in Schotland werkt aan een overkoepelende databank waarin gegevens over oude drukken uit bestaande naslagwerken en databanken worden verzameld. Daarom is de USTC geïnteresseerd in een overname van de STCV-beschrijvingen in de USTC-databank die einde 2011 online zal gaan. Er werd een akkoord bereikt om in de loop van 2011 tot een gegevensuitwisseling te komen waarbij STCV-gegevens aan de USTC worden doorgegeven terwijl de STCV de USTC-gegevens over zestiende-eeuwse Vlaamse drukken zal ontvangen. Die gegevens kunnen als voorlopige beschrijvingen worden opgenomen in de STCV zodat de STCV-gebruiker via de databank ook de gekende maar minder gebruiksvriendelijke gedrukte naslagwerken voor deze periode zal kunnen raadplegen.

De coördinator volgt de projectmedewerker op maar het Dagelijks Bestuur van de vzw – en indien nodig de Raad van Bestuur – fungeert als **stuurgroep** voor dit project. De **STCV-collegagroep** – bestaande uit de projectmedewerker en de oud-projectmedewerkers Goran Proot (UA), Stijn Van Rossem (UA) en Steven Van Impe (EHC) – blijft een belangrijke rol spelen in het project. Ze verleenden hun expertise en ervaring aan de STCV-workshop. Na een startvergadering op 11.01 werden ze nauw betrokken bij de inhoudelijke uitwerking van de workshop. Goran Proot en Steven Van Impe namen ook een belangrijk deel van de lessen en oefeningen tijdens de workshop voor hun rekening. De collegagroep is ook het belangrijkste klankbord voor het werk van A-beschrijvers en B-controleurs. Vragen in verband met het

regelwerk en interpretaties van de STCV-Handleiding worden systematisch voorgelegd aan de groep. Mogelijke aanvullingen en noodzakelijke wijzigingen worden grondig besproken en leiden tot een collectieve beslissing. Dit garandeert de samenhang van de STCV-beschrijvingsregels en dus de kwaliteit van de databank.

Figuur 2. Praktijkles tijdens de STCV-workshop

De oude STCV-**website** werd geïncorporeerd in die van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De projectmedewerker zorgde voor de opmaak van een dossier over oude drukken, alsook voor documentatie en agenda- en nieuwsberichten over dit onderwerp.

2.4.5 Middelen

Voor dit project werden behalve de inzet van 1 VTE projectmedewerker 6.050 euro (i.p.v. het begrote nettobedrag van 5.000 euro) kosten gemaakt voor hosting. De overige kosten eigen aan dit project (zoals reis- en vergaderkosten en bureaumateriaal) vallen onder de algemene werkingskosten.

2.5 ABRAHAM (REGISTRATIE VAN BELGISCHE KRANTEN IN EEN ONLINE DATABANK)

2.5.1 Opzet

Abraham beoogt de realisatie van een online **databank van Belgische kranten bewaard in Vlaamse bibliotheken en andere erfgoedinstellingen**, op papier, als microvorm, in digitale vorm.

2.5.2 Voorgeschiedenis

Tijdens de eerste fase (2007-2009) ontving het project *Een Vlaamse databank voor Belgische kranten en een portaalsite* subsidies van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het Archiefdecreet. Op 01.10.09 is het project opgenomen in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De projectmedewerker die tot dan was tewerkgesteld door de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen, werd daarbij overgenomen.

2.5.3 Timing

De uitbouw en aanvulling van deze databank door een projectmedewerker was voorzien tot eind 2010. Het onderhoud ervan is structureel.

2.5.4 Initiatieven

Eind 2009 leverde het **prospectiewerk** naar onbekende krantenverzamelingen in Vlaanderen circa 35 nieuwe instellingen op. Het ging vaak om kleine erfgoedbewaarders als stadsarchieven en geschied- en heemkundige kringen met bescheiden collecties, die voor Abraham belangrijke aanvullende en vaak zeer lokale informatie bevatten. Dankzij deze organisaties en de reeds eerder ingezamelde informatie kon Abraham verder worden **uitgebouwd** in de diepte (aan bestaande krantenbeschrijvingen werden bezitsgegevens van instellingen toegevoegd) en in de breedte (er werden nieuwe titelbeschrijvingen van kranten gemaakt).

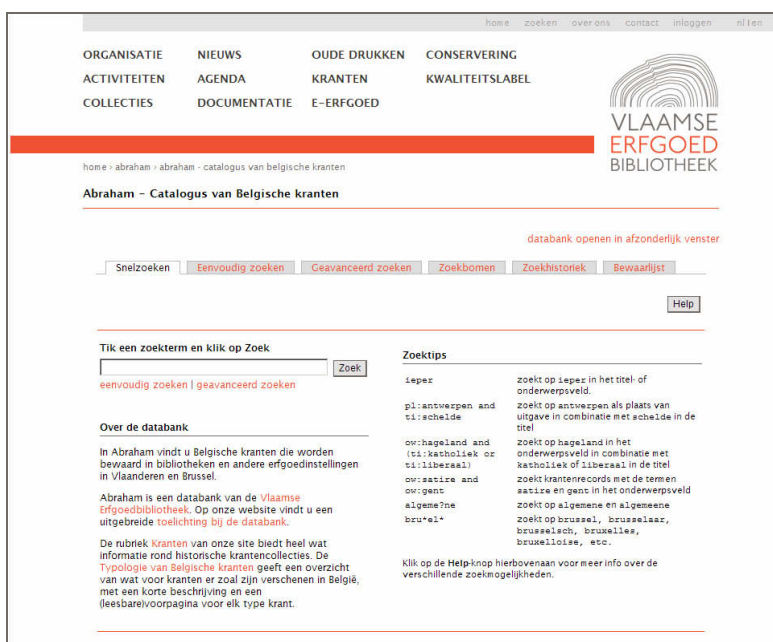
Eind 2010 bevatte de Abraham-databank (die werd uitgebouwd i.s.m. Anet van de Universiteit Antwerpen) 6.100 **beschrijvingen** van kranten bewaard in meer dan 100 instellingen in Vlaanderen. Het overgrote deel van die kranten is enkel op papier en soms op microfilm beschikbaar. Slechts een minderheid is gedigitaliseerd en online raadpleegbaar.

De coördinator volgt de projectmedewerker op maar er is ook een **stuurgroep** die de krijtlijnen van het project en de kwaliteit van de databank bewaakt. Hierin zetelen behalve de coördinator en de projectmedewerker ook:

- Hendrik Defoort / Veerle Van Conkelberge (UGent)
- Luc Lievyns (AMSAB)
- Dirk Luyten (Soma)
- An Renard (EHC): voorzitter
- Liesbeth Thiers (Erfgoedcel CO7)
- Marcel van den Heuvel (EHC)
- Jan van Impe (KULeuven)

Omdat 2010 het laatste werkingsjaar was waarin er actief werd geprospecteerd en geregistreerd, werden op 10.02 al de tussentijdse resultaten besproken door de stuurgroep van het project. Daarbij werd besloten om enerzijds de kleinere collecties lokale/regionale kranten van 'nieuwkomers' eerst te verwerken en anderzijds actief werk te maken van de collectie van het **Liberaal Archief** (omdat de kranten van deze strekking ondervertegenwoordigd waren in de databank). Wat dit laatste betreft kwam een samenwerking tot stand na een bezoek op 30.11 aan het Liberaal Archief door de projectmedewerker en Jan Corthouts (UA/Anet). Eerder dat jaar, op 29.06, bracht de medewerker al een bezoek aan **KADOC**. De stuurgroep kwam daarna nog driemaal samen op 14.06, 27.09 en 25.11.

Er waren in 2010 ook enkele contacten met de **Koninklijke Bibliotheek** van België (KBR). Zo was Marc D'Hoore, hoofd van de afdeling Periodieken in de KBR, aanwezig op de stuurgroepbijeenkomst in september. Er werd met hem van gedachten gewisseld over de opname in Abraham van het krantenbezit van de KBR, de stand van zaken van Presse-Papier, het auteursrecht en de digitalisering van erfgoed uit

Figuur 3. De Abraham-databank geïntegreerd in de organisatiewebsite

1914-1918 naar aanleiding van het project **Europeana 14-18** waarvan de KBR voor België de coördinator is (zie: 2.12). De Vlaamse Erfgoedbibliotheek hoopte hierin een rol te kunnen spelen, op basis van de informatie verzameld in de krantendatabank Abraham. Omdat de eigen middelen echter te beperkt zijn zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek onderzoeken of het een eigen projectvoorstel rond de digitalisering van oorlogspers kan uitwerken waarvoor externe financiering zal worden gezocht.

Ook op het vlak van communicatie naar diverse **doelgroepen** werden in 2010 belangrijke stappen gezet. Naar aanleiding van de overgang van Abraham naar Vlaamse Erfgoedbibliotheek werd zijn **website** geïncorporeerd in die van de vzw. Naast een dossier over het krantenproject en agenda- en nieuwsberichten zorgde de projectmedewerker ook voor een belangrijk luik **krantendocumentatie**. Dat bevat onder andere talrijke links naar websites uit binnen- en vooral buitenland met online raadpleegbare gedigitaliseerde kranten, en informatie over artikels, repertoria en andere werken. De projectmedewerker schreef een **artikel** voor het septembernummer van *Hermes*, het tijdschrift van de Vlaamse Vereniging voor Leraren Geschiedenis en Cultuurwetenschappen.

Er werden ook voorbereidingen getroffen voor de creatie van een **zoekbox** en/of zoekfunctie die door geïnteresseerde organisaties in hun eigen website geïntegreerd kan worden en waarmee rechtstreeks specifieke zoekvragen aan de krantendatabank gesteld kunnen worden. Die tool zal in 2011 worden gelanceerd.

Naar aanleiding van het einde van het project **documenteerde** de projectmedewerker het project en de werkwijze, onder meer met een handleiding voor wie na het aflopen van het project werkt in de krantendatabank. Er werden ook lacunes, mogelijkheden, probleemgevallen opgelijst. Bij een vervolgproject zou die informatie als vertrekpunt kunnen worden gebruikt.

Op de laatste stuurgroepvergadering verklaarden de leden zich bereid om voortaan als **collegagroep** te blijven samenkomen, onder meer om de kwaliteit en voortgang van Abraham te bewaken, aan kennis- en expertise-uitwisseling te doen en om te fungeren als **redactiegroep**, voor het schrijven van *scope notes* bij de in Abraham gebruikte inhoudelijke trefwoorden en voor het aanleveren van agenda- en nieuwsberichten.

De **projectmedewerker** ging op 31.12 uit dienst van de vzw.

2.5.5 Middelen

Voor dit project werden behalve de inzet van 1 VTE projectmedewerker 6.050 euro (i.p.v. het begrote nettobedrag van 5.000 euro) kosten gemaakt voor hosting. De overige kosten eigen aan dit project (zoals reis- en vergaderkosten en bureaumateriaal) vallen onder de algemene werkingskosten.

Art 3.3° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek brengt via de opmaak van een masterplan de noden en behoeften van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen in kaart op het vlak van preservatie en conservering van cultureel-erfgoedcollecties

2.6 MASTERPLAN PRESERVERING/CONSERVERING (PLAN VAN AANPAK)

2.6.1 Opzet

Het Masterplan Preservering/Conservering heeft als opzet om de **noden en behoeften** van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel op het vlak van **preservatie en conservering** in kaart te brengen en op basis hiervan een eindrapport te formuleren met beleidsaanbevelingen voor een gecoördineerde aanpak van de conserveringsproblematiek in de volgende beleidsperiode.

2.6.2 Timing

Het Masterplan moet gerealiseerd zijn tegen 01.09.11 opdat de resultaten ervan meegenomen kunnen worden in het planningsproces voor het beleidsplan 2013-2017.

2.6.3 Initiatieven

In 2009 werd door de Raad van Bestuur beslist om voor de uitvoering van deze opdracht een beroep te doen op de dienstverlener Dennis Schouten + Partners. Het was **consulent** Dennis Schouten zelf die zich persoonlijk engageerde voor deze opdracht.

In de eerste helft van 2010 heeft de consulent zich vooral bezig gehouden met de **voorbereiding** van zijn opdracht. Het ging hoofdzakelijk om het aanleggen van een referentiebibliotheek, literatuuronderzoek, het in kaart brengen van erfgoedinstellingen, nationale, regionale en lokale organisaties op het terrein van erfgoedbeheer met hun taken en verantwoordelijkheden, de consultatie van *stakeholders* en gesprekken met conserveringsdeskundigen zoals Lieve Watteeuw (KULeuven: Illuminare), Liv Tubeekx (Stadsarchief Breda), Griet Kockelkoren (FARO) en Elsje Jansen (Directeur Collectiebeleid/Behoud en Beheer bij Musea en Erfgoed, stad Antwerpen). Op die manier wilde hij een goed beeld krijgen van de Vlaamse erfgoedsector en de ontwikkelingen op het vlak van preservatie en conservering in Vlaanderen om op die manier tot een duidelijke afbakening te komen van de rol en positie van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en afstemming de activiteiten van andere organisaties en instellingen. Verder werd ook al een aanzet gegeven voor een methodiek, een vragenlijst en een selectie van de te bevragen erfgoedbibliotheeken. In dit proces werd hij ondersteund door de coördinator en de stafmedewerker met wie herhaaldelijk werd overlegd.

Op 12.05 werden de eerste resultaten voorgelegd aan de **klankbordgroep** die het Masterplan Preservatie/Conservering begeleidt (zie: 2.3). Er werd afgesproken dat de consulent met de gegeven feedback verder aan de slag zou gaan. Omdat dit lang op zich liet wachten en de verschillende aangeleverde voorstellen niet voldeden werd er geen nieuwe klankbordgroepvergadering meer belegd en werd de consulent verzocht om eerst een visietekst over zijn aanpak van het Masterplan ter goedkeuring voor te leggen.

Op 11.08 besloot het Dagelijks Bestuur – na rijp beraad en op juridisch advies – om de samenwerking met de consulent en bijgevolg ook de **overeenkomst** met de dienstverlener op te zeggen. In overleg tussen het bestuur en de consulent werden ook afspraken gemaakt rond de nog te leveren producten en prestaties, waaronder het afwerken van de visietekst.

Omwille van de verlofperiode kon het Dagelijks Bestuur pas eind augustus **alternatieven** onderzoeken voor een snelle doorstart van de werkzaamheden aan dit Masterplan. Aanvankelijk was de Raad van Bestuur ervoor gewonnen om de opdracht via een nieuwe aanbestedingsprocedure uit te besteden aan een nieuwe (groep van) externe consultant(s). Daarom had de coördinator op 19 en 31.08 verkennende gesprekken met consultants met expertise op het vlak van onderzoek, procesbegeleiding en conservering. Op de vergadering van 22.11 werd uiteindelijk de knoop doorgemaakt en besloot de vzw echter om een beroep te doen op de **Vakgroep Informatie- en Bibliotheekwetenschap van de Universiteit Antwerpen**. Die stelt vanaf 01.02.2011 met middelen van de vzw onderzoeksmedewerker Sam Capiou aan. Sam zal werken onder supervisie van prof. dr. Pierre Delsaerd (voorzitter van de genoemde vakgroep), zodat de coördinator administratief wordt ontlast. Zowel de stafmedewerker als de coördinator blijven inhoudelijk sterk betrokken bij dit traject. Het bestuur geeft de voorkeur aan deze piste omdat dit de snelste en meest efficiënte oplossing is met het hoogste rendement qua inzetbare werkers. Bovendien wordt op die manier de opgebouwde expertise "in huis" gehouden.

In juni heeft de coördinator een mail gestuurd naar diverse erfgoedorganisaties in Vlaanderen (waaronder alle erfgoedcellen en expertisecentra). Daarin werden deze actoren enerzijds attent gemaakt op het bestaan van *Collectiewijzer erfgoedbibliotheeken* en anderzijds op de plannen van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek m.b.t. de Masterplannen. Opzet was om tot **afstemming of samenwerking** te komen met anderen die informatie over erfgoedbibliotheeken wilden verzamelen of inwinnen. Hieruit

volgde een gesprek tussen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (vertegenwoordigd door de voorzitter, de coördinator en de stafmedewerker) en **Resonant** (vertegenwoordigd door de directeur en een stafmedewerker). Dit resulteerde in de afspraak dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (tegen vergoeding) alle vier conservatoriumbibliotheken zal bevragen (i.p.v. één) en dat hierover een apart rapport wordt overgemaakt aan Resonant. Voordelen van deze aanpak zijn dat beide organisaties een duidelijker zicht krijgen op de problematiek bij conservatoriumbibliotheken en dat beide kunnen beschikken over een document op basis waarvan de toekomstige rollen en taken kunnen worden verdeeld.

2.6.4 Middelen

Voor dit project werd in het actieplan 20.250 euro begroot als vergoeding voor de dienstverlener. Volgens het contract dat begin 2010 werd ondertekend ontving de consultant 9.067 euro aan ereloon en reisvergoeding. Verder was er 48 euro aan vergaderkosten en 2.032 euro voor juridisch advies bij de opzeg van het contract. De overige kosten eigen aan dit project (telefoonkosten, bureaumateriaal, ...) vallen onder de algemene werkingskosten.

2.7 CALAMITEITENPLANNING (MODELPROCEDURE)

2.7.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil ervoor zorgen dat elke instelling in Vlaanderen en Brussel die een erfgoedbibliotheek beheert, in staat is om **zelfstandig een calamiteitenplan uit te werken** op basis van de expertise, modellen en instrumenten die door de Vlaamse Erfgoedbibliotheek worden ontwikkeld en/of ter beschikking gesteld.

2.7.2 Timing

De realisatie was voorzien tegen 01.07.11.

2.7.3 Initiatieven

De realisatie van dit model behoorde tot de opdrachten van consultant Dennis Schouten. Na de **opzeg** op 11.08 van het contract met deze dienstverlener en een grondige herschikking van de meerjarenplanning en –begroting heeft het bestuur beslist om tijdens deze beleidsperiode **geen prioriteit** meer te geven aan deze actie. Deze beslissing werd mede ingegeven door het feit dat de partnerbibliotheken ondertussen allemaal al beschikken over een calamiteitenplan of starten met de opmaak ervan. Hoe we hun expertise en ervaringen kunnen overbrengen op de rest van de erfgoedbibliothekensector zal te gepaste tijde verder worden onderzocht.

2.7.4 Middelen

Voor dit project werden in het actieplan geen middelen voorzien. Er werden evenmin kosten voor gemaakt.

2.8 SCHADEREGISTRATIE (MODELPROCEDURE)

2.8.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil ervoor zorgen dat elke instelling in Vlaanderen en Brussel die een erfgoedbibliotheek beheert, in staat is om **zelfstandig de schade aan de eigen collectie op te meten** op

basis van de expertise, modellen en instrumenten die door de vzw worden ontwikkeld en/of ter beschikking gesteld.

2.8.2 Timing

De realisatie was voorzien tegen 01.01.11.

2.8.3 Initiatieven

De realisatie van dit model behoorde tot de opdrachten van consultant Dennis Schouten. Na de **opzeg** op 11.08 van het contract met deze dienstverlener werd afgesproken dat de consultant het model zou opleveren tegen 01.10. Toen duidelijk werd dat hij hier onmogelijk in zou slagen werd hij door de vzw alsnog ontslagen van deze opdracht. Ondanks de vergoeding die in het eerste en tweede kwartaal van 2010 werd uitbetaald heeft deze opdracht de vzw geen enkel concreet product (document, methodiek, ...) opgeleverd.

Ondanks het geleden verlies heeft het bestuur na een grondige herschikking van de meerjarenplanning en –begroting beslist om deze actie deze beleidsperiode toch **prioriteit** te geven en te verbreden door aan dit model ook de opmaak van een schadeatlas en een vormingstraject te koppelen. Voor de uitvoering van deze actie zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek noodgedwongen opnieuw een beroep moeten doen op een (groep van) externe consultant(s). Wegens tijdsgebrek heeft de coördinator deze aanbestedingsprocedure nog niet kunnen uitvoeren. Dit voorstel zal in 2011 wel verder ontwikkeld worden en afgestemd met andere actoren in Vlaanderen.

2.8.4 Middelen

Voor dit project was in het actieplan 19.050 euro begroot. Hiervan werd volgens de in het contract gemaakte afspraken 7.050 euro uitgekeerd aan de dienstverlener. De overige kosten eigen aan dit project (telefoonkosten, bureaumateriaal, ...) vallen onder de algemene werkingskosten.

Art 3.4° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt samen met haar partnerbibliotheeken een gedistribueerd gecoördineerd collectiebeleid.

2.9 COLLECTIEBELEID (STAPPENPLAN)

2.9.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil een stappenplan opstellen om de **individuele collectiebeleidsplannen van de zes partnerbibliotheeken op elkaar af te stemmen** en te verzekeren dat hun collecties op de meest efficiënte manier verder worden uitgebouwd en bewaard, met een bijzondere aandacht voor Flandrica.

2.9.2 Timing

Collectiebeleid is een blijvend aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk, maar de realisatie van het stappenplan is voorzien tegen eind 2012.

2.9.3 Initiatieven

Eén van de opdrachten op lange termijn van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek is het ontwikkelen van een gedistribueerd gecoördineerd collectiebeleid. Aan deze doelstelling werd, o.a. door de **complexiteit** ervan, nog geen prioriteit gegeven. Wel worden binnen het netwerk door de partnerbibliotheeken stappen in die richting gezet. Zo streven EHC, UGent en KULeuven ernaar om samen te werken inzake het beheer van hun **lopende buitenlandse kranten**, met betrekking tot jaargangen vanaf het jaar 2000. Deze erfgoedbibliotheeken maakten de volgende afspraken:

- Elk van de drie bibliotheken zal voor een aantal kranten optreden als deponhouder voor de groep
 - o EHC wordt deponhouder voor *Nieuwe Rotterdamsche Courant/ NRC Handelsblad* en *Frankfurter Allgemeine* (waarbij zowel EHC als KULeuven een abonnement aanhouden)
 - o KULeuven wordt deponhouder voor *Die Zeit*, *El Pais* en *The Times* (waarbij zowel KULeuven als UGent een abonnement aanhouden op alle titels en EHC enkel voor *The Times*)
 - o UGent wordt deponhouder voor *Le Monde* en *de Volkskrant* (waarbij zowel UGent als KULeuven en EHC een abonnement aanhouden op *Le Monde* en UGent en KULeuven op *de Volkskrant*)
- De deponhouder engageert zich om de betreffende krant in de best mogelijke omstandigheden te bewaren en te ontsluiten.
- De bibliotheek die deponhouder is voor een krant, zal het abonnement voor die krant in eerste instantie aanhouden. Indien de deponhouder na verloop van tijd het abonnement wil stopzetten, dan brengt hij de leden van de groep hiervan minstens één jaar van te voren op de hoogte.
- In dat geval kan een andere partner het abonnement (en het deponhouderschap) overnemen. Wanneer niemand nog geïnteresseerd is, kan het abonnement worden stopgezet. De groep beslist dan of de depotcollectie van de betreffende krant al dan niet verder bewaard moet worden.
- Partners die geen deponhouder zijn maar toch een abonnement hebben, engageren zich om de laatste 12 maanden van de titel te bewaren om ontbrekende nummers bij de deponhouder te kunnen aanvullen.
- Overtollige of af te voeren krantencollecties, die geen van de partners wenst op te nemen, worden bij voorkeur geschonken aan een binnen- of buitenlandse bibliotheek of instelling.

Deze afspraken werden vervat in een **protocol** dat op 22.11 werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur. De betrokken partnerbibliotheeken zullen in 2011 verder onderzoeken hoe hierop verder kan worden gebouwd.

2.9.4 Middelen

Voor dit project was in het actieplan 1.500 euro begroot. Die werden niet uitgegeven. De kost beperkte zich tot de inzet de medewerkers van de partnerbibliotheeken.

2.10 DECRETAAL DEPOTBELEID (HAALBAARHEIDSSSTUDIE)

2.10.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil, in samenwerking met alle betrokkenen, de mogelijkheden en **haalbaarheid onderzoeken van een decretaal depot** als instrument in een proactief Vlaams erfgoedbeleid.

2.10.2 Timing

De uitvoering van deze actie was voorzien in 2011 en 2012.

2.10.3 Initiatieven

De Raad van Bestuur heeft bij de herziening van de meerjarenbegroting op 29.09 beslist om de haalbaarheidsstudie voor een decretaal depotbeleid deze beleidsperiode **niet uit te voeren**. Dit impliceert echter niet dat relevante ontwikkelingen rond dit thema niet langer zouden worden opgevolgd en wanneer relevant verder onderzocht of bekend gemaakt (o.a. via de organisatiewebsite).

2.10.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2010 evenmin uitgegeven.

Art 3.5° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt een Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek, waarin cultureel-erfgoedcollecties van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen bibliografisch en cultureel ontsloten worden.

2.11 VIRTUELE VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEEK / FLANDRICA.BE (ONTWIKKELINGSPLAN)

2.11.1 Opzet

Flandrica.be, de virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek, **bundelt het gedigitaliseerd erfgoedmateriaal van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken**, en van de zes partnerbibliotheeken van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in het bijzonder, in een beeldbank die het brede publiek laat kennismaken met de rijkdom van hun collecties.

2.11.2 Timing

Het opzetten en uitbouwen van *Flandrica.be* zal de hele beleidsperiode in beslag nemen.

2.11.3 Initiatieven

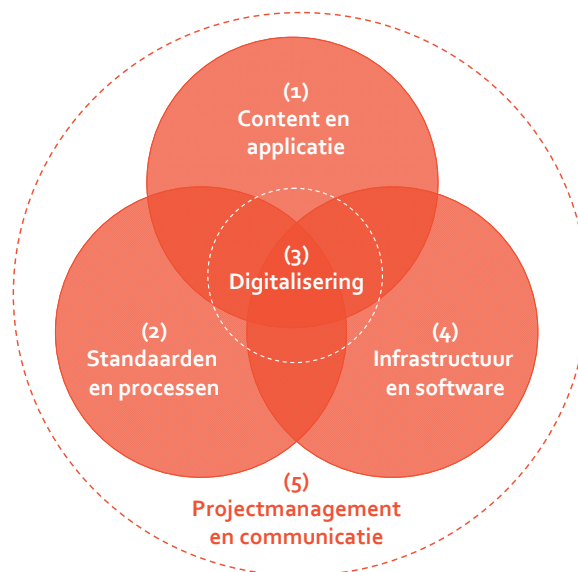
De effectieve start van dit project is voorzien op 01.04.2011. In de loop van 2010 heeft de stafmedewerker die in dit project optreedt als projectcoördinator echter al heel wat **voorbereidend werk** geleverd. Vooral in de tweede jaarhelft deed hij onderzoek naar onder andere het *Libratory*-project in Nederland en *Europeana*. Hij volgde de ontwikkelingen van deze en aanverwante projecten op via de elektronische media en het Europeana Vlaanderen Overlegplatform. Hij voerde verkennende gesprekken met Erfgoedplus met het oog op expertise-uitwisseling en de mogelijkheden voor het delen van infrastructuur. Samen met de coördinator had hij een oriënterend gesprek met een vertegenwoordiger van de Nederlandse Taalunie over digitaliseringsprojecten in Vlaanderen. Mel Collier (KULeuven) bereidde ondertussen een sneuvelnota over *Flandrica.be* voor die op 29.09.2010 werd voorgelegd aan de Raad van Bestuur. Dit resulteerde in een opdracht aan de stafmedewerker om een **plan van aanpak** uit te werken. Het bestuur keurde dit plan op 22.11 goed. Het project, waaraan alle zes de partners met eigen middelen (waaronder de inzet van verschillende personeelsleden, de eigen collecties en infrastructuur) zeer intensief van de vzw zullen deelnemen, heeft de volgende globale doelen:

- Het project realiseert *Flandrica.be*, de virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Dit is een **portalsite** met gedigitaliseerd erfgoedmateriaal van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken (in eerste instantie beperkt tot de partnerbibliotheeken van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek) die vrij toegankelijk is via internet. *Flandrica.be* bevat werken geproduceerd in Vlaanderen, over Vlaanderen of werken in Vlaamse collecties die van cultureel of wetenschappelijk belang zijn.

- In zijn eerste fase is *Flandrica.be* een **showcase** van visueel attractieve of cultuurhistorisch belangrijke documenten, die aan de bezoekers een inspirerende impressie kan geven van de schitterende collecties in Vlaamse erfgoedbibliotheken. Het betreft een gedistribueerde collectie, doorzoekbaar op metadata, die via **aggregatie** ook kan worden opgenomen in andere portaalsites (zoals *Europeana*).
- De **ervaring en kennis** die uit het project voortvloeien zullen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en haar partners positioneren als een expertgroep in Vlaanderen. Na het project hebben de projectpartners elk afzonderlijk voldoende expertise in huis om digitaliseringsprojecten zelfstandig uit te voeren op een kwaliteitsvolle manier.

In het plan werden tevens de projectresultaten en de taken van vijf werkpakketten (WP) vastgelegd:

- **WP1 : Content en applicatie.** Dit werkpakket focust op de inhoudelijke en presentatie-aspecten. Het omvat de afbakening van het corpus en het opstellen van selectiecriteria; het coördineren van de selectie; het oplossen van issues rond intellectueel eigendom; de samenstelling van één of meer virtuele tentoonstellingen; en de ontwikkeling van een zo functioneel en gebruiksvriendelijk mogelijke portaalsite (in samenwerking met WP4).
Werkpakketleiding: Universiteitsbibliotheek Leuven
- **WP2 : Standaarden en processen.** Dit werkpakket omvat het vastleggen van standaarden en processen voor digitalisering en aggregatie. Het omvat het vastleggen van een metadataschema, het vastleggen van digitaliseringsstandaarden en het uitwerken van een generieke processtroom voor digitalisering, met een vertaling van theorie naar praktijk.
Werkpakketleiding: Universiteitsbibliotheek Gent
- **WP3 : Digitalisering.** Het overkoepelende luik van dit werkpakket draagt zorg voor het helpen opstarten en begeleiden van de digitaliseringstrajecten bij de projectpartners; de onderlinge coördinatie en afstemming; en terugkoppeling van bevindingen uit de praktijk naar WP1 en WP2. Voor elke projectpartner is er vervolgens een lokaal luik, dat bestaat uit: projectmanagement; selectie, evaluatie en voorbereiding van de originelen; de daadwerkelijke digitaliseringsactiviteiten (metadata-creatie, imaging); nabewerking, opslag en langetermijnbewaring; en terbeschikkingstelling.
Werkpakketleiding: Vlaamse Erfgoedbibliotheek (overkoepelend) en de projectpartners (lokaal)
- **WP4: Infrastructuur en software.** In dit werkpakket worden de technische voorzieningen voor het project gerealiseerd of wordt aansluiting gezocht bij een passend bestaand initiatief. Het gaat om infrastructuur voor aggregator, gegevensopslag en applicatiehosting. Daarnaast wordt een softwaretoepassing gerealiseerd voor de portaalsite. Dit gebeurt op basis van functionele vereisten opgesteld in WP1.
Werkpakketleiding: Universiteitsbibliotheek Antwerpen

Figuur 4. De werkpakketten van *Flandrica.be*

- **WP5: Projectmanagement en communicatie.** Dit werkpakket omvat enerzijds de aansturing van het project (het overleg tussen de projectpartners, de organisatie van en rapportering aan een stuurgroep, opvolging van de planning, organiseren van werkgroepen, beheer en opvolging van eventuele contracten en de financiën) en anderzijds de ontsluiting van kennis en resultaten. Hierbij wordt gewerkt aan een communicatieplan om verschillende doelgroepen te informeren en bij het project te betrekken. Drie centrale taken staan hier voorop: publiekswerking, sectorwerking en expertise- en competentieverhoging.
Werkpakketleiding: Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Het **organogram** voor het project werd door de Raad van Bestuur goedgekeurd op 13.01.2011. Omdat één van de doelen het opdoen van expertise en ervaring is, worden alle werkpakketten uitgevoerd door werkgroepen bestaande uit medewerkers van alle projectpartners. De drie universiteitsbibliotheken en de vzw staan in voor de leiding van de werkpakketten. Het project wordt gecoördineerd door een stuurgroep, bestaande uit de werkpakketleiders, de coördinator en de stafmedewerker van de vzw, en Mel Collier, de ondervoorzitter van de vzw, die de stuurgroep voorziet en op elke vergadering van de Raad van Bestuur over de voortgang rapporteert.

2.11.4 Middelen

Voor dit project werd in het actieplan 20.000 euro begroot. Omdat het project zich in 2010 nog niet in operationele fase bevindt werden er geen uitgaven gedaan. De kost beperkte zich tot de inzet van de stafmedewerker. Aangezien dit project erg belangrijk is voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en haar partnerbibliotheken én alle partijen hier de komende jaren veel tijd en middelen in zullen investeren heeft de Raad van Bestuur beslist om hiervoor in 2011 en 2012 een totaalbudget van 90.000 euro vrij te maken. Daarvan is 30.000 euro bestemd voor de centrale kosten. De overige 60.000 euro zal worden ingezet om de projectpartners te ondersteunen bij de taken die zij moeten uitvoeren in het kader van dit project.

2.12 DIGITALISERINGBELEID (RICHTLIJNEN)

2.12.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil, in overleg met andere betrokkenen en op basis van de bestaande expertise, een specifieke **beleidslijn met standaarden** vastleggen voor de digitalisering van de collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheken, opdat de Vlaamse erfgoedbibliotheken hun digitaliseringbeleid op elkaar kunnen afstemmen en de beschikbare middelen optimaal kunnen gebruiken.

2.12.2 Timing

Het digitaliseringbeleid is een blijvend aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk maar de realisatie van het stappenplan is voorzien tegen eind 2012.

2.12.3 Initiatieven

Het uitstippelen van beleid zal vooral in 2011 en 2012 stapsgewijs en via de praktijk gebeuren dankzij het **Flandrica.be**-project (2.11). Hierin zullen in onderling overleg met de partnerbibliotheken standaarden en procedures worden geselecteerd en geoperationaliseerd. Dit moet ook leiden tot de publicatie van een handleiding voor het digitaal ontsluiten van bibliotheekcollecties. Hierin wordt bestaande ervaring en kennis bij de partnerbibliotheken en goede praktijken uit andere projecten en initiatieven samengebracht tot een aanpak die breed wordt onderschreven binnen het netwerk en direct inzetbaar is bij andere erfgoedbibliotheken.

Het (mee) nadenken over en het ontwikkelen van een beleid rond digitalisering beperkt zich echter niet tot eigen projecten. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek neemt ook deel aan diverse nuttige **overleg- en vormingsinitiatieven** (2.17), waaronder ook de volgende initiatieven van derden:

- De stafmedewerker droeg in 2010 wel bij aan het **CEST-project**, dat als doel heeft duidelijkheid te verschaffen over welke standaarden er prioritair van toepassing zijn voor de archivering, ontsluiting en uitwisseling van digitale archivalische, documentaire, audiovisuele en museale objecten en objectrepresentaties. De stafmedewerker werd hiervoor op 08.04 geïnterviewd. Ook droeg hij bij aan de wiki die diende als input voor het register. In 2010 publiceerde CEST een overzicht van gebruikte standaarden (CEST-register) en een shortlist met voorkeurstandaarden (CEST-basis).
- Op 18.08 overlegden de coördinator en de stafmedewerker op initiatief van het Agentschap Kunsten en Erfgoed met de Koninklijke Bibliotheek over een mogelijke deelname of bijdrage van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek aan het project **Europeana 14-18**. De KBR neemt deel in dit project van de *Staatsbibliothek zu Berlin*, dat als doel heeft uiteenlopend materiaal rond de Eerste Wereldoorlog te digitaliseren en te ontsluiten via Europeana. Een samenwerkingsscenario met de KBR bleek voor het moment niet haalbaar om financiële redenen. Andere pistes rond digitaliseringsprojecten van kranten in de periode 14-18 of in de periode van de wederopbouw worden binnen het netwerk – meer bepaald binnen de stuur/collegagroep van Abraham – momenteel op hun haalbaarheid onderzocht.
- Ter gelegenheid van de opening van de eerste online tentoonstelling van Europeana, werd op 30.09 een publieksevenement georganiseerd met een lezing gevolgd door een open debat met de titel *Why digitise culture?* De stafmedewerker zat mee in het **discussiepanel**.
- De stafmedewerker had zitting in de stuurgroep van de **Haalbaarheidsstudie Vlaamse horizontale metadata-aggregator**. Die onderzocht in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media de mogelijkheid, de voorwaarden en de uitvoeringsmodaliteiten van een horizontale of cross-sectorale metadata-aggregator in Vlaanderen. De stafmedewerker was aanwezig op de stuurgroepvergaderingen op 15.01, 04.03, 15.04 en 25.05, en op de afsluitende workshop op 18.11.

Daarnaast zijn partnerbibliotheken KULeuven en UGent betrokken bij belangrijke projecten als **Europeana, BOM-Vlaanderen en Archipel**. Hiermee houdt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek de vinger aan de pols.

2.12.4 Middelen

Voor dit project was in het actieplan 500 euro begroot. Er werd hiervan slechts 19.20 euro uitgegeven.

2.13 DIGITAAL DEPOTBELEID (ONDERZOEK)

2.13.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil, in samenspraak met andere betrokkenen, een **onderzoek voeren naar de duurzame bewaring van gedigitaliseerd materiaal en een digitaal depot** in de context van de Vlaamse erfgoedbibliotheken.

2.13.2 Timing

Digitaal depotbeleid is een blijvend aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk, maar de realisatie van het onderzoek is voorzien in 2012.

2.13.3 Initiatieven

De Raad van Bestuur heeft bij de herziening van de meerjarenbegroting op 29.09 beslist om de onderzoek naar een decretaal depotbeleid deze beleidsperiode **niet uit te voeren**. Dit impliceert echter niet dat relevante ontwikkelingen rond dit thema niet langer zouden worden opgevolgd en wanneer relevant verder onderzocht of bekend gemaakt (o.a. via de organisatiewebsite).

Zo zetelde de stafmedewerker op 19.01 en 06.06 in de stuurgroep van het **Archipel**project, waarin ook UGent als partner betrokken is. Zo volgt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek de ontwikkelingen op de voet.

De coördinator, de stafmedewerker en An Renard (EHC) namen eveneens deel aan verschillende overleg- en participatiemomenten van het **Vlaamse e-bookplatform**. Hoewel binnen dat traject geen oplossing wordt voorzien voor de langetermijnbewaring van e-books mag dit aspect niet uit het oog worden verloren. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek was aanwezig bij de startvergadering van het project op 21.04, op een brainstormsessie over *use case-scenarios* op 06.05 en een overleg op 08.09.

2.13.4 Middelen

Voor dit project was in het actieplan 500 euro begroot. De kosten beperkten zich echter tot de inzet van de coördinator en de stafmedewerker.

Art 3.6° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek neemt pro-actief haar motorrol op voor erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en stimuleert de verdere professionalisering van deze sector door de opbouw en verspreiding van expertise m.b.t. ontsluiting, digitalisering, conservering en conservering.

2.14 OVERLEGPLATFORM (DIALOOG MET SECTOR)

2.14.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek beoogt de ontwikkeling van een permanent **platform voor de dialoog** met en tussen de Vlaamse erfgoedbibliotheeken.

2.14.2 Voorgeschiedenis

N.a.v. de studies van Jeroen Walterus en Ludo Simons werd op 01.04.05 het Platform Overleg Bewaarbibliotheeken opgericht. Dit platform kreeg via het Archiefdecreet steun van de Vlaamse overheid. In de zomer van 2005 werd besloten om het initiatief om te dopen tot Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen en het als intersectorale commissie onder te brengen in de werking van VVBAD.

Het project had tot doel de zichtbaarheid van de erfgoedbibliotheeken te bevorderen, het overleg tussen erfgoedbibliotheeken en de samenwerking in het brede erfgoedveld te stimuleren, en te ijveren voor structurele ondersteuning inzake erfgoedbibliotheeken. De stuurgroep van dit overlegplatform bestond uit vertegenwoordigers van een aantal belangrijke erfgoedbibliotheeken, van relevante erfgoed- en beroepsorganisaties en van de overheid.

Het platform nam in de periode 2005-2007 verschillende initiatieven waaronder de tentoonstelling *Het dagelijks boek* en de databank *Collecties Online* (2.1). Toen duidelijk werd dat met het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet een Vlaamse Erfgoedbibliotheek zou worden opgericht viel de werking van het platform stil en concentreerden de betrokken erfgoedbibliotheeken zich op de oprichting van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

In 2009 werd beslist om deze commissie te laten bestaan, maar ze te heroriënteren naar een open vergadering die haar activiteiten concreetiseert in een jaarlijks evenement. Hierbij zal er ruimte zijn voor informatieverstrekking en debat, maar ook tijd om te luisteren naar de verzuchtingen, noden en wensen van erfgoedbibliotheken in Vlaanderen. Tegelijkertijd wordt dit ontmoetingsmoment benut om netwerking en informatie-uitwisseling te stimuleren, en om de sector verder te professionaliseren.

2.14.3 Timing

De vzw wil minimaal één keer per jaar de werking van de vzw (in het voorbije en toekomstige werkingsjaar) bij de brede sector van erfgoedbibliotheken aftoetsen en hierover in dialoog gaan met haar cultureel-erfgoedgemeenschap.

2.14.4 Initiatieven

Het eerste overlegplatform i.s.m. VVBAD vond plaats in EHC op dezelfde dag als de lancering van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek op 11.06 (3.6). Na de verwelkoming en de toelichting bij het opzet van het platform door voorzitter Pierre Delsaerdt (UA) werd de **werking** van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek door haar verschillende medewerkers voorgesteld aan de hand van de nieuwe organisatiewebsite.

Daarna gaf Katlijn van Kerchove (AKE) een infossessie over het aanvragen van een **kwaliteitslabel** als erfgoedbibliotheek.

Alle erfgoedbibliotheken en hun medewerkers werden hierop **uitgenodigd** via een uitnodiging en een aankondiging via de communicatiekanalen van VVBAD. Aan deze bijeenkomst namen 54 deelnemers uit zeer diverse erfgoedbibliotheken deel. Achteraf konden zij een rondleiding volgen achter de schermen van EHC en later die namiddag aansluiten bij de feestelijke voorstelling van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

Het eerste platform was vooral informatief. Bedoeling is dat de volgende bijeenkomst in 2011 (die zal zijn gewijd aan de masterplannen en het de doorbraken van het Cultuurforum) veel interactiever wordt opgevat.

2.14.5 Middelen

Voor dit project was er in het actieplan 1.000 euro begroot. Door de koppeling van dit overleg aan de lancering waren er echter geen aparte kosten voor catering, de uitnodiging enzovoort. Er was enkel de inzet van de volledige personeelsploeg en de consultant.

Figuur 5. Deelnemers aan het overlegplatform op 11 juni 2010 in de Nottebohmzaal van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience

2.15 VORMINGSAANBOD SECTOR (ONDERSTEUNING)

2.15.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de **professionalisering** en de inhoudelijke ondersteuning van Vlaamse erfgoedbibliotheeken ondersteunen door op regelmatige tijdstippen een vormingsmoment te organiseren.

2.15.2 Timing

Vorming is een permanent aandachtspunt.

2.15.3 Initiatieven

2.15.3.1 Erfgoedbibliothecaris gezocht!

Op 09.06 organiseerden FARO en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek i.s.m. IBW/UA, de VVBAD, de Artesis Hogeschool afdeling conservatie en restauratie en de Bibliotheekschool Gent de studiedag *Erfgoedbibliothecaris gezocht!*, die kadert binnen het Erfgoedgeleerdentrage van het steunpunt, rond competentieontwikkeling. An Renard (EHC) en Pierre Delsaerd (UA/IBW) namen hier respectievelijk aan deel als spreker en panelgespreksleider. Deze laatste was ook betrokken bij de conceptvorming van de studiedag. De studiedag kreeg ruime aandacht op de organisatiewebsite. Daarnaast werden ook het verslag en relevante literatuur opgenomen in de documentatiemodule.

2.15.3.2 Workshop STCV

In de week van 17.05 organiseerde de Vlaamse Erfgoedbibliotheek i.s.m. UA en EHC een vierdaagse workshop over de STCV-methode als instrument voor de beschrijving van handgedrukte boeken. Het doel van deze workshop was om medewerkers van Vlaamse erfgoedbibliotheeken vertrouwd te maken met de **bibliografische methode van de STCV**, niet alleen met het oog op mogelijke **toekomstige samenwerking**, maar ook om in bredere zin bij te dragen tot de **professionalisering** van de sector. Dat er vanuit de sector vraag was naar een dergelijke opleiding mag blijken uit het feit dat het aantal aanvragen het aantal beschikbare plaatsen overtrof. Na een eerste inleidende dag rond het STCV-projectmanagement voor een breder publiek volgden 16 deelnemers de intensieve theoretische opleiding en praktische oefeningen.

Na afloop werd er een enquête afgenomen. Deze toonde in de eerste plaats het enthousiasme van de deelnemers over dit initiatief maar bracht ook enkele mogelijkheden tot verbeteringen aan het licht. Zo bleek duidelijk dat er nood is aan een meer algemene maar beknopte opleiding over de geschiedenis van de boekdrukkunst en druktechniek en de materiële aspecten van het oude boek. Het niveau van de voorkennis op dit vlak, essentieel als basis voor een opleiding tot bibliograaf, bleek erg verscheiden onder de deelnemers. Vandaar dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in 2011 een **vormingsaanbod** zal ontwikkelen dat ook een breder publiek kan aanspreken.

2.15.3.3 Modules Erfgoedbeheer en Digitalisering

De UA bood in het tweede semester van het academiejaar 2009-2010 binnen haar IBW-programma het opleidingsonderdeel '**Erfgoedbeheer in bibliotheken**' aan. De inhoud van dit vak dat gedoceerd wordt door prof. dr. Pierre Delsaerd, (UA/IBW), werd in 2009 mee vorm gegeven door de partnerbibliotheeken. Voor hetzelfde curriculum doceerde Trudi Noordermeer (UA) een opleidingsonderdeel over '**Digitalisering: productie, opslag en duurzaamheid**'. Voor beide opleidingsonderdelen boden zich behalve een 25-tal reguliere IBW-studenten ook een vijftal externe cursisten aan. Beide modules werden

positief geëvalueerd en blijven ook in de toekomst als keuzevakken geïntegreerd in het reguliere IBW-curriculum.

2.15.4 Middelen

In het actieplan was 1.500 euro begroot voor de organisatie van een workshop rond STCV. De werkelijke kost bedroeg 1.073 euro voor catering en 72 euro voor lesmateriaal. Daartegenover staan 1.140 euro aan inkomsten van de inschrijvingsgelden. Die zijn lager dan verwacht omdat beslist werd om de medewerkers van de partnerbibliotheken gratis te laten deelnemen. Verder was er de inzet van de projectmedewerker en twee medewerkers van de partnerbibliotheken UA en EHC die optraden als lesgever.

Voor de overige vormings initiatieven werden geen middelen voorzien, noch aangewend met uitzondering van de inzet van bestuursleden.

2.16 EXPERTISEOPBOUW EN -VERSPREIDING (ONDERSTEUNING)

2.16.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de beschikbare en vaak **verspreide kennis en informatie** binnen en over erfgoedbibliotheken opsporen, bundelen en via diverse kanalen en instrumenten **ter beschikking stellen** van haar cultureel-erfgoedgemeenschap.

2.16.2 Timing

Expertiseopbouw en -verspreiding is een permanent aandachtspunt.

2.16.3 Initiatieven

Alle medewerkers van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek engageren zich ertoe om via de beschikbare kanalen en instrumenten kennis en expertise te vergaren en te verspreiden. Ook de medewerkers van de partnerbibliotheken dragen hier toe bij, o.a. door interessante literatuur, *best practices*, procedures, modellen, handleidingen enzovoort te signaleren. Voor wat betreft het domein van conservering en conservering kon de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in de periode april-juni hiervoor een beroep doen op de **dienstverlener** Dennis Schouten + Partners in de persoon van Andrea Langendoen. Na de opzeg van dit contract werd deze taak overgenomen door de staf.

2.16.3.1 Bibliografie voor erfgoedbeheerders

Om de reeds beschikbare **kennis te verzamelen, te consolideren en overzichtelijk aan te bieden** is de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in 2010 begonnen met de opbouw van een online-bibliografie voor erfgoedbeheerders in bibliotheken. Deze is opgenomen in de nieuwe website als de rubriek Documentatie². In de rubriek kan worden gebladerd, gezocht en gefilterd in bibliografische referenties naar handboeken, standaarden en richtlijnen, artikelen, onderzoeksverslagen, databanken en repositories, websites, presentaties enzovoort. Niet alleen recente publicaties of bronnen worden opgenomen; er wordt tevens werk gemaakt van het **retroactief aanvullen** van de bibliografie met oudere publicaties die ook nu nog relevant zijn voor erfgoedbeheerders.

² <http://www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be/documentatie>

Bij het invoeren van documentatie en bronnen wordt aan drie aspecten veel zorg besteed:

- De juiste trefwoorden moeten de gebruiker in staat stellen snel documenten te vinden over onderwerpen waarover hij informatie zoekt.
- Een samenvatting of beschrijving moet toelaten om snel te bepalen of een publicatie inderdaad relevant is.
- Dankzij voldoende en correcte bibliografische gegevens moet het materiaal zo gemakkelijk mogelijk verkrijgbaar zijn. Waar mogelijk worden links naar online versies van publicaties opgenomen.

Via **exportmogelijkheden** kan een gebruiker een referentie gemakkelijk opslaan of importeren in een referentiebeheerprogramma zoals BibTex of Zotero.

Doordat de documentatiemodule volledig is geïntegreerd in de website, zal een bezoeker via een algemene zoekopdracht niet alleen informatie van de vzw vinden, maar ook referenties naar relevante externe bronnen. De laatst ingevoerde referenties worden gepresenteerd op de voorpagina en, op basis van de toegekende trefwoorden, binnen gerelateerde rubrieken op de website.

2.16.3.2 Nieuwsverstrekking

Via de nieuwe website biedt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek sinds juni 2010 een actieve nieuwsvoorziening voor erfgoedbeheerders. Dit aanbod beperkt zich bewust niet tot de initiatieven van de vzw, integendeel. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil dat haar website een filter is op het totale nieuwsaanbod uit de bibliotheek- en erfgoedsector. Een erfgoedbibliothecaris kan via deze website professioneel bijblijven.

Het **agendaoverzicht** van de website lijst enerzijds alle activiteiten rond professionele vorming in Vlaanderen en de ons omringende landen. Dit gaat van cursussen tot internationale congressen. Daarnaast worden de publieksactiviteiten van de sector opgenomen (met een nadruk op België en Nederland). De erfgoedgemeenschap kan zo gemakkelijk kennismaken met de publieksinitiatieven ten lande.

Dit ruime **nieuwsaanbod** wordt maandelijks nog eens onder de aandacht gebracht via de nieuwsbrief. Om het meer *realtime* aan te bieden, werd in december 2010 en januari 2011 werk gemaakt van het koppelen van de website aan drie **sociale netwerken**: *Twitter*, *Facebook* en *LinkedIn*. Nieuwsberichten en agenda-items verschijnen na publicatie automatisch op deze platformen.

Figuur 6. Nieuws- en agendaberichten op de voorpagina van de organisatiewebsite

2.16.3.3 Webdossiers

Op de website is in het kader van expertiseopbouw en -verspreiding ook een begin gemaakt met het aanbieden van dossiers rond specifieke onderwerpen. Het dossier **Kwaliteitslabel** is het eerste. Het helpt een instelling die het Vlaamse kwaliteitslabel van Erkende Erfgoedbibliotheek wil aanvragen op weg³.

³ <http://www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be/kwaliteitslabel>

2.16.4 Middelen

In het actieplan was hiervoor 5.150 euro begroot. Deze middelen waren gereserveerd voor de dienstverlener Dennis Schouten + Partners. Omwille van de opzeg van dit contract werd slechts 1.560 euro van deze middelen gespendeerd, hoofdzakelijk aan de invoer van publicaties in de bibliografie-module. De kosten voor de online-instrumenten zitten vervat in de kosten voor de website. Daarnaast is er uiteraard ook de inzet van het personeel.

2.17 OVERLEG EN VORMING (COMMUNITIES OF PRACTICE)

2.17.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil, via deelname aan diverse overlegfora of vormingsinitiatieven van derden en het ondersteunen van diverse **communities of practice**, zorgen voor kennisdeling en expertiseopbouw binnen de brede cultureel-erfgoedgemeenschap van Vlaanderen.

2.17.2 Timing

Het opvolgen van en deelnemen aan relevante overleg- en vormingsinitiatieven is een continu aandachtspunt voor de medewerkers van de vzw.

2.17.3 Initiatieven

Communities of practice zijn een niet-hiërarchische organisatiestructuur waarin mensen regelmatig met elkaar in contact treden en zo (impliciete) **kennis delen, uitbreiden en creëren**. Op die manier scherpen ze ook hun individuele vaardigheden aan en bouwen ze een netwerk van contacten uit. Los van de toegevoegde waarde voor de individuele deelnemer genereren deze praktijkgemeenschappen uiteraard ook een meerwaarde voor de groep en bij uitbreiding een **strategische impact op het werkveld**.

Een *community* kan samengesteld zijn uit medewerkers van de vzw, van de partnerbibliotheek en van andere erfgoedbibliotheek in Vlaanderen en Brussel. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek kan daarbij diverse rollen opnemen; die van initiator, kennismakelaar, facilitator, stimulator en/of communicator.

Hieronder volgt een overzicht:

2.17.3.1 Kennismakingsgesprekken met actoren uit het cultureel-erfgoedveld

- De coördinator, de stafmedewerker en de consulent hadden op 16.06 een overleg met enkele medewerkers van **CRKC** over mogelijke samenwerking.
- De coördinator en het Dagelijks Bestuur van de vzw brachten op 16.02 een bezoek aan het **kabinet van minister Schauvliege**.
- De Raad van Bestuur van de vzw maakte op 22.03 kennis met Cees Klapwijk en de **DBNL**.
- De coördinator en stafmedewerker maakten op 06.05 kennis met medewerkers van de afdeling Bijzondere Collecties van de **KB Den Haag** die op plaatsbezoek waren in EHC.
- De coördinator en de stafmedewerker maakten op 21.09 kennis met Karlijn Waterman en de **Nederlandse Taalunie**.
- De coördinator maakte op 11.10 kennis met conserveringsexpert **Liv Tubeekx**.
- De secretaris-penningmeester nam op 21.10 deel aan de hoorzitting van de **Commissie Cultuur** van het Vlaams Parlement over de boekensector. Er werd o.a. een nota over cultureel erfgoed gepresenteerd die werd opgemaakt door het bestuur en de medewerkers van de vzw en Leen Van Dijck van het Letterenhuis.
- De coördinator, de stafmedewerker en de voorzitter hadden op 18.11 een overleg met de coördinator en een medewerker van **Resonant** over mogelijke samenwerking rond het in kaart brengen van de sector.

2.17.3.2 Deelname aan overleg

- De coördinator
 - o had op 25.03 een overleg met UGent, STAM en MIAT over de mogelijke samenwerking rond het tentoonstellingsproject **Water Works**.
 - o nam op 20.05 en 26.11 deel aan het **Cultureel-erfgoedoverleg** van erkende erfgoedorganisaties
 - o vergaderde op 14.01, 04.02, 24.02 en 08.10 met **architectenbureau AWG** en EHC over de renovatie van het kantoor van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek
 - o overlegde op 05.08 met Lieve Watteeuw van Illuminare over de communicatie rond het project **Bijbel van Anjou**
 - o had op 10.12 een overleg van Katrijn van Kerchove van AKE over het **kwaliteitslabel**
- De stafmedewerker
 - o nam op 29.09 deel aan een overleg tussen **Concentra** en enkele erfgoedactoren (o.a. EHC, UA en Erfgoedcel Mechelen) over de digitalisering van Gazet van Antwerpen
 - o was op 02.06 en 30.11 aanwezig op het **Overlegplatform Europeana Vlaanderen**
 - o werd op 08.04 geïnterviewd over standaarden voor erfgoedbibliotheek in het kader van het **CEST**-project
 - o bracht op 03.11 een bezoek aan **Erfgoedplus.be** voor kennismaking met het project en om mogelijkheden tot samenwerking te verkennen
- De coördinator en de stafmedewerker
 - o hadden op 01.06 een overleg met Hans Vanderlinden van AKE over een mogelijk project rond Literair erfgoed en Onroerend Erfgoed binnen het **CIPprogramma**
 - o hadden (samen met Wouter Brauns en Hans Vanderlinden van AKE) op 18.08 een overleg met de KBR over een mogelijke deelname aan **Europeana 14-18**

2.17.3.3 Plaatsbezoeken

- De coördinator, de stafmedewerker en de consultant bezochten op 25.01 de dienst **Behoud en Beheer van de stad Antwerpen**
- De stafmedewerker bezocht op 10.13 de **Openbare Bibliotheek Brugge** en op 21.10 de **Provinciale Bibliotheek Limburg** voor een uitgebreide kennismaking met deze partnerorganisaties
- De projectmedewerker Abraham
 - o bracht op 29.06 een bezoek aan **KADOC**
 - o bracht op 30.11 een bezoek aan het **Liberaal Archief** samen met Jan Corthouts (UA/Anet)
- De consultant en de stafmedewerker brachten op 12.01 een uitgebreid plaatsbezoek aan **KULeuven** en **KADOC**

2.17.3.4 Deelname aan adviserende organen en platformen

- De coördinator
 - o nam op 21.01, 29.04, 11.05 en 17.06 deel aan de **Adviescommissie Cultureel Erfgoed** van de Vlaamse overheid
 - o nam op 28.05 deel aan een bijeenkomst georganiseerd door FARO en KATHO rond de opleiding **Erfgoededucatie**
 - o nam op 29.11 deel aan een **stakeholdersvergadering** van CRKC
- De stafmedewerker nam op 14.10 overleg aan een vergadering van het Boekenoverleg

2.17.3.5 Deelname aan stuur-, werk- en collegagroepen

- De coördinator
 - o zetelde op 12.05 in de klankbordgroep van het **Masterplan Preservering/Conservering**

- zat op 14.01 en 05.03 de **werkgroep Erfgoeddag** van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek voor
- nam in de week van 28 juni als secretaris van de **Working Group Preservation and Digital Curation van LIBER** deel aan de *LIBER Annual General Council and Conference* in Århus, Denemarken en de onderstaande vergaderingen:
 - 28.06: vergadering van de *Steering Committee* met de voorzitters en secretarissen van haar twee *Working Groups*
 - 29.06 een vergadering van de *Steering Committee* en de twee *Working Groups* met hun leden
 - 30.06 een vergadering met de leden van de *Working Group* en een overleg met de voorzitters van de *Steering Committee on Digitisation and Resource Discovery*, de *Steering Committee for Heritage Collections and Preservation*, en de betrokken *Working Groups*
- nam op 29.11 deel aan de gebruikersgroep Auteursrechten
- De stafmedewerker
 - nam deel aan de vergaderingen van de **Archipel**-stuurgroep op 19.01 en 06.06
 - nam deel aan de vergaderingen van de stuurgroep **Haalbaarheidsstudie Metadata-aggregator** op 15.01, 04.03, 15.04 en 25.05, en op de afsluitende workshop op 18.11
 - nam deel aan de programmawerkgroep voor **Informatie aan zee 2011** (VVBAD) op 30.11
- De coördinator en/of de stafmedewerker namen deel aan de vergaderingen van het **Vlaams E-bookplatform** op 21.04, 06.05 en 08.09
- De projectmedewerker Abraham en de coördinator en/of stafmedewerker namen op 10.02, 14.06, 27.09 en 25.11 deel aan de **stuurgroep Abraham**.

2.17.3.6 Presentatie van de werking van de vzw

- De coördinator
 - gaf op 09.04 in Utrecht een presentatie over de Vlaamse Erfgoedbibliotheek op het congres **'Aanstormend en Gevestigd, Boekonderzoek in de Lage Landen'**
 - gaf op 07.09 een presentatie over de werking van de vzw aan de **erfgoedcellen**
- De projectmedewerker STCV
 - gaf op 25.03 in Mechelen een **Soirée Lamot-lezing** over Mechelse drukken n.a.v. Erfgoeddag
 - gaf op 09.12 in Mechelen een **Soirée Lamot-lezing** over Mechelse drukken n.a.v. Gedrukte Stad

2.17.3.7 Deelname aan vormingsmomenten en infosessies

- De coördinator nam deel aan
 - de opleiding **"Waarderen"** (over de evaluatie van personeel) van de stad Antwerpen op 05.01
 - de workshop **"Begroting"** van Sociare op 15.01
 - de workshop **"Jaarrekening"** van Sociare op 22.01
 - de vorming **"Scenariodenken"** van FARO op 29.01
 - de cursus **"Erfgoedbeheer in bibliotheken"** van het postgraduaat Informatie- en Bibliotheekwetenschap van de Universiteit Antwerpen in de periode februari-juni 2010
 - de infosessie van het Agentschap Kunsten en Erfgoed rond het **"in kaart brengen van het cultureel-erfgoedveld"** op 05.02
 - de infosessie voor de **"Pool van deskundigen"** voor de visitatiecommissies i.f.v. het kwaliteitslabel op 23.02
 - de workshop **"Aansprakelijkheid"** van Sociare op 09.11
 - de studienamiddag **"Achter de muziek aan"** van Resonant op 09.12

- De stafmedewerker nam deel aan
 - o twee cursussen uit het aanbod "**Digitaliseren en digitaal archiveren**" van FARO:
 - Module 3: Metamorfozerichtlijnen en technisch-wetenschappelijke context van het digitaliseren op 10.11.
 - Module 5: Contextualiseren van digitaal erfgoed op 24.11.
 - o de workshop "**CollectiveAccess, opensourcesoftware voor het ontsluiten en beheren van collecties van musea, archieven en digitale collecties**" van FARO op 12.05
 - o de cursus "**Digitalisering: productie, opslag en duurzaamheid**" van het postgraduaat Informatie- en Bibliotheekwetenschap van de Universiteit Antwerpen in de periode februari-juni 2010 (13 colleges).
 - o de studiedag "**Digitalisatie Historische Handschriften**" (DigiHist) op 07.01
 - o de DC-NET-conferentie "**e-Infrastructures for Cultural Heritage**" op 29.10
 - o de lezing "**From Guttenberg to Google**" door Peter Schillingsburg op 22.11
- De projectmedewerker STCV nam deel aan
 - o de **Miraeus lecture** van Rémi Mathis op 28.04
 - o het colloquium "**Netherlandish Books**" op 15.11
- De voorzitter en secretaris-penningmeester namen op 09.06 deel aan de studiedag "**Erfgoedbibliothecaris gezocht!**" bij FARO.

2.17.3.8 Vertegenwoordiging

Binnen de Raad van Bestuur van de vzw werden midden 2009 formele afspraken (o.a. rapportering) gemaakt betreffende de vertegenwoordiging van de vzw in diverse fora. De volgende personen kregen hiertoe het mandaat:

- **Boekenoverleg**: Pierre Delsaerdt (UA/IBW)
- Raad van bestuur van de **VVBAD**: An Renard (EHC)
- **Werkgroep Deontologische code** van de VVBAD: Steven Van Impe (EHC)
- **Europeana Vlaanderen Overlegplatform**: Mel Collier (KULeuven) en David Coppoolse (VEB)
- **Stuurgroep ontsluitingsproject de Bethune**: Ludo Vandamme (OB Brugge)
- **Archipel**: David Coppoolse (VEB)
- **Working Group Preservation and Digital Curation van LIBER**: Eva Wuyts (VEB)
- **Haalbaarheidsstudie metadata-aggregator**: David Coppoolse (VEB)

Daarnaast was een delegatie van het bestuur en/of de staf van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek aanwezig op belangrijke events in de sector, waaronder:

- De jaarvergadering van de **Werkgroep Boekgeschiedenis** op 27.05
- het congres "**Aanstormend en Gevestigd, Boekonderzoek in de Lage Landen**" op 15.03
- de opening van de tentoonstelling "**Bijbel van Anjou**" op 16.09
- het congres over de "**Bijbel van Anjou**" op 01.11
- de opening van de tentoonstelling "**Gedrukte Stad**" op 15.10
- de opening van de tentoonstelling "**Jan I Moretus en de strijd om de Plantijnse privileges**" op 15.10
- de uitreiking van de **Bib Web Awards** op 13.12

2.17.4 Middelen

De kosten voor overleg en vorming waren veel lager dan begroot, namelijk 411 euro.

2.18 HELPDESK/ADVIESVERLENING (ONDERSTEUNING)

2.18.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil een **deskundig aanspreekpunt** zijn dat erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen bijstaat in de kwaliteitsvolle en duurzame omgang met hun erfgoedcollecties.

2.18.2 Timing

Adviesverlening en ondersteuning van het veld is een permanent aandachtspunt.

2.18.3 Initiatieven

Alle medewerkers van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek engageren zich ertoe om zo snel en correct mogelijk te antwoorden op vragen. Indien een vraag niet met enkele mails of telefoons kan worden opgelost leidt dit soms tot een intensiever begeleidingstraject. Indien nodig of relevant zetten ook de partnerbibliotheeken hun erg brede expertise in. Enkel voor wat betreft het domein van preservering en conservering schiet het netwerk vaak te kort. Om die reden deed de Vlaamse Erfgoedbibliotheek tot oktober 2010 een beroep op de **dienstverlener** Dennis Schouten + Partners in de personen van Dennis Schouten en Jos Schrijen. Omwille van de opzeg van het contract met deze dienstverlener onderzoekt het bestuur nog hoe de Vlaamse Erfgoedbibliotheek deze specifieke expertise in de toekomst opnieuw ter beschikking kunnen stellen van de erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel.

2.18.3.1 Adviesvragen via telefoon of e-mail

Hoewel de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zich tot aan haar lancering in juni 2010 low-profile opstelde kregen haar medewerkers diverse adviesvragen te verwerken. Elk antwoord wordt **gedocumenteerd** zodat hier later een behoeftanalyse op kan gebeuren en weerkerende onderwerpen via standaardantwoorden of tools op de website aangeboden kunnen worden.

Er kwamen vragen om advies voor wat betreft:

- de schenking van kranten of boeken
- lokale krantentitels (bewaarplaats, inhoud, literatuur)
- het gebruik van de STCV-databank
- de identificatie van oude drukken
- de beschikbaarheid van digitale versies van bepaalde edities
- de bewaring van oud gedrukt materiaal
- het veld van erfgoedbibliotheeken
- de werking van erfgoedbibliotheeken
- collectiebeleid
- digitalisering (software, firma's, ontsluiting, methodiek)
 - o van kranten en tijdschriften
 - o oude drukken
 - o handschriften
- het kwaliteitslabel
- werkingssubsidies en projectsubsidies voor erfgoedbibliotheeken
- ontsluiting van erfgoedbibliotheekcollecties in archiefinstellingen

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek werd ook gecontacteerd door **studenten en stagairs** i.f.v. diverse onderzoeken en taken (bijvoorbeeld rond het gebruik van communicatiemiddelen, vertelcultuur, vrijwilligerswerking, internationale werking) en door **publiek** (waaronder onderzoekers en researchers) dat op basis van de informatie op de website verkeerdelijk bij ons terecht kwam met vragen rond publicaties en reproducties allerhande.

2.18.3.2 Begeleiding aanvraag kwaliteitslabel

De coördinator heeft in 2010 sterk ingezet op informatieverspreiding en begeleiding rond de aanvraag van een kwaliteitslabel voor erfgoedbibliotheken. Ze nam hiertoe de volgende initiatieven:

- Eind 2009 / begin 2010 adviseerde ze de aanvraag van de Antwerpse **Conservatoriumbibliotheek** (o.a. vergadering op 07.01) die in juni als eerste erfgoedbibliotheek werd erkend.
- Op 23.02 woonde ze als lid van de **pool van deskundigen** de infosessie bij. Om deontologische redenen vroeg de coördinator echter om niet langer deel uit te maken van deze pool
- Op 11.06 2010 nodigde ze Katlijn Van Kerchove van AKE uit om op het eerste overlegplatform een **infosessie**. De powerpoint werd verspreid via de infomap en de organisatiewebsite
- Ze creëerde een speciale **startpagina** op de organisatiewebsite met daarop alle beschikbare informatie rond het label. Daarbij werd expliciet aangegeven dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek steeds bereid is om kandidaat-aanvragers te begeleiden
- Het kwaliteitslabel werd via diverse **nieuwsberichten** (bv. de bekendmaking van het herkenningsteken, de publicatie van de powerpoint van de infosessie, de naderende deadline, ...) regelmatig terug onder de aandacht gebracht
- Ze schreef een **leidraad** die bibliotheken ondersteunt bij het schrijven van hun aanvraagdossier. Die bundelt alle informatie die door de overheid zelf via verschillende documenten wordt verschaft in één tekst. Die wordt verder aangevuld en geconcretiseerd met verdere toelichting bij de vragen en nuttige tips over hoe ze te beantwoorden. De leidraad kan ook gelezen worden als een beschrijving van hoe erfgoedbibliotheken op een kwaliteitsvolle, duurzame en evenwichtige manier omgaan met hun cultureel-erfgoed. De leidraad werd verspreid onder de partnerbibliotheken en naar vijf andere erfgoedbibliotheken die hier om vroegen
- Ze vergaderde op 1.012 met Katlijn Van Kerchove (AKE) over de **beoordelingscriteria**
- Ze **begeleidde** de aanvraag van de partnerbibliotheken en adviseerde het dossier van Bibliotheca Wasiana.

2.18.3.3 Begeleiding Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience

- De consultant was nauw betrokken bij de aanpak van een **schimmelexplosie** in EHC. Hij heeft verschillende malen deelgenomen aan het overleg van de betrokkenen bij EHC en de medewerkers van Behoud en Beheer van de stad Antwerpen. Daarnaast heeft hij zowel voor wat betreft advisering als wat betreft een materiële bijdrage een beroep gedaan op de expertise, aanwezig bij de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.
- In het kader van een bijkomende cursus 'Digitalisering' van het postgraduaat Informatie- en Bibliotheekwetenschap deed de stafmedewerker **materiaalonderzoek** op een veel geraadpleegde krant. Het rapport van dit onderzoek werd aan EHC verstrekt en toegelicht. Het kan dienen als basis voor verdere stappen bij een digitaliseringstraject voor deze krant.
- Tenslotte verleende de stafmedewerker advies aan EHC rond het procesmatig en gestructureerd **verwerken en opslaan van digitale bestanden**. Hiervoor werd op 22.02 een plaatsbezoek gebracht aan de Universiteitsbibliotheek Gent voor expertise-uitwisseling.

2.18.3.4 Begeleiding digitaliseringproject Concentra

Omwille van haar ervaring met *Geheugen van Ieper* neemt de coördinator sinds 2009 deel aan het overleg tussen uitgeverij Concentra, de stad Antwerpen (voor EHC en Museum aan de stroom), de UA en de provincie Antwerpen m.b.t. de digitalisering in publiek-private samenwerking van *Gazet van Antwerpen* en *Gazet van Mechelen*. Sedert 2010 is ook de stafmedewerker als adviseur bij dit project betrokken. Hij leverde onder meer uitgebreide feedback op concepten voor het contract en de bijbehorende technische specificaties en stelde een document functionele vereisten op voor de ontsluitingscomponent van het project.

2.18.4 Middelen

In het actieplan was hiervoor 3.800 euro begroot. Deze middelen waren gereserveerd voor de dienstverlener Dennis Schouten + Partners. Omwille van de opzeg van dit contract werd slechts 1.040 euro van deze middelen gespenseerd. Daarnaast was er de inzet van het voltallige personeel.

3 COMMUNICATIE EN PUBLIEKSWERKING

Art 3.7° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt verschillende communicatie-instrumenten met de bedoeling om sector en publiek voortdurend te informeren over haar eigen werking en over de werking en de collecties van erfgoedbibliotheek in Vlaanderen.

3.1 WEBSITE (INFORMATIE VOOR SECTOR EN PUBLIEK)

3.1.1 Opzet

De website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek is hét middel om de bestaande, gedistribueerde kennis van de Vlaamse erfgoedbibliotheek te **consolideren en centraal beschikbaar** te maken.

3.1.2 Voorgeschiedenis

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek erfde van haar voorloper, het overlegplatform Erfgoedbibliotheek Vlaanderen, een **gefragmenteerde internetaanwezigheid**. Er was een inmiddels verouderde website www.erfgoedbibliotheek.be (met als alias www.bewaarbibliotheek.be). Als intersectorale commissie binnen VVBAD waren ook verschillende pagina's van de VVBAD-website aan dit platform gewijd. Verder waren drie verschillende databanken (STCV, Abraham, *Collecties Online*) via het web raadpleegbaar, via afzonderlijke projectsites. Tenslotte was er nog de projectwebsite www.dagelijksboek.be.

Eind 2009 werd een beperkte **offertevraag** geformuleerd voor een raamcontract voor diensten ter ondersteuning van de werking van de vzw op het vlak van webontwikkeling en -onderhoud. Daarmee werd een aanbestedingsprocedure opgestart. Om kostenbesparend te werken werd in het bestek gekozen voor een (gratis) open source content managementsysteem (Drupal) en generieke componenten (geen programmeerwerk) op een *shared hosting*-platform (i.p.v. maatwerk en een eigen server).

3.1.3 Timing

De lancering van een basisversie van de organisatiewebsite was gepland in juni 2010. Het verder uitbouwen van de functionaliteiten en de content zal de hele beleidsperiode in beslag nemen.

3.1.4 Initiatieven

De creatie van de nieuwe organisatiewebsite was een ambitieus en intensief proces. De coördinator en de stafmedewerker tekenden de visie en krijtlijnen voor dit project uit, alle personeelsleden voorzagen en voorzien de website voortdurend van nieuwe content, maar de totstandkoming van de website is vooral het werk geweest van de stafmedewerker.

3.1.4.1 Gunning contract voor ontwikkeling

In januari 2010 ontving de Vlaamse Erfgoedbibliotheek drie offertes en werden gesprekken gevoerd met de drie potentiële leveranciers. Omdat de ontvangen offertes te duur uitvielen, werd in een **tweede offerteronde** de leveranciers gevraagd een bijgestelde offerte in te dienen. Na deze tweede ronde kwam de firma dotProjects uit Gent uit de bus als voorkeursleverancier. Om de kosten binnen het budget te houden werd tijdens de contractonderhandelingen een aantal zaken alsnog in eigen beheer genomen (onder meer projectmanagement, technische en functionele testen, detaillering van het grafisch ontwerp, databankintegratie en constructie startpagina's). Het bestek werd dus maar gedeeltelijk gegund. Verder werden besparingen gerealiseerd door maatwerk sterk te beperken en de geplande fasering te laten wegvallen. De externe projectkost werd zo uiteindelijk teruggebracht tot 12.584 euro.

3.1.4.2 Ontwikkeling

De ontwikkeling van de website gebeurde in drie stappen. In maart werd een eerste, functionele testversie van de website gerealiseerd, op basis van het **functioneel ontwerp** dat de stafmedewerker in samenspraak met de leverancier had opgesteld. Deze testsite bevatte de gevraagde functies, maar nog geen grafische schil. De stafmedewerker voerde controles uit en koppelde onvolkomenheden en onvolledigheden terug voor correctie en aanvulling.

In april werd een beperkt **grafisch ontwerp** gemaakt (voorpagina, overzichtspagina en informatiepagina). Hierop zou aanvankelijk maar één feedbackronde volgen, maar de eerste schetsen waren absoluut niet naar tevredenheid. In overleg met de leverancier werd daarom toch een tweede ontwerp gemaakt, mede op basis van uitgebreide aanvullende richtlijnen en schetsen van de coördinator en de stafmedewerker. Het goedgekeurde basisontwerp werd vervolgens geïmplementeerd, waarbij de detaillering werd uitgewerkt door de coördinator en de stafmedewerker met behulp van talloze schetsen.

De coördinator en de stafmedewerker stelden ondertussen een **contentplan** op voor de inhoudelijke invulling van de site. Om het personeel voor te bereiden organiseerde de stafmedewerker een trainingssessie voor het gebruik van de website. De inhoud werd voorbereid met behulp van het inmiddels gerealiseerde samenwerkingsplatform Atrium (3.2).

Omdat de ontwikkeling van de grafische schil langer duurde dan gepland, werd door de leverancier begin mei een voorlopige (afgeschermd) versie van de website online geplaatst, zodat het personeel van de vzw kon beginnen met het invoeren van de content. Om alle medewerkers snel vertrouwd te maken met het gebruik van de website, werd gedurende één dag met het hele team gezamenlijk gewerkt aan het invoeren van content. Ondertussen werd op de testversie de grafische schil afgewerkt. Op 08.06 werd de **voorlopige site geüpgraded** en publiek beschikbaar gemaakt www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be, enkele dagen voor de presentatie van de organisatie. De op dat moment al zeer volledige website diende bij deze presentatie als leidraad bij het voorstellen van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

Na bespreking van de restpunten eind juni werd overeengekomen dat de website **voorlopig** werd **opgeleverd** per 01.07.2010, waarna de garantieperiode van 90 dagen inging. In deze periode moest de stafmedewerker nog intensieve opvolging doen van deze punten en een aantal bijkomende problemen die aan het licht kwamen bij het gebruik van de site. Na een eerste toegankelijkheidsaudit door *AnySurfer* in augustus kwam hier nog een aantal te corrigeren punten bij. Uiteindelijk werden alle restpunten, met uitzondering van een aantal niet-essentiële zaken die in onderling overleg werden geschrapt, eind oktober opgelost met een laatste update aan de website. Na de toekenning van het *AnySurfer*-label (een voorwaarde in het contract met de leverancier) werd de website op 15.12.2010 **opgeleverd**.

3.1.4.3 Resultaat

De nieuw organisatiewebsite vervangt de websites van de voorloper en projecten. Bovendien werden de databanken erin geïntegreerd (zie onder). Momenteel is de website nog vooral het **publicatie-platform** van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Op termijn kunnen er ook *community*-functionaliteiten zoals fora, wiki en groepen aan worden toegevoegd, om het actief delen van kennis en ervaring in de brede sector te

stimuleren. Ondertussen wordt al gebruik gemaakt van de afzonderlijke, gesloten Atrium-website als samenwerkingsplatform binnen het netwerk.

De website is geoptimaliseerd om met een klein aantal personeelsleden toch een zo rijk en gericht mogelijk aanbod te kunnen realiseren. Het aantal handelingen bij het publiceren van inhoud is zo beperkt mogelijk gehouden. Zo worden pagina's op basis van hun kenmerken automatisch gepubliceerd in de juiste rubrieken en is de opmaak grotendeels aan het systeem overgelaten.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek beschikt op de website over verschillende manieren om informatie aan te bieden op een inzichtelijke manier. Er is gekozen om niet te werken met een klassieke menustructuur. *Tags* en taxonomieën maken het mogelijk via **filtering** (*faceted search*) de informatie te lokaliseren die specifiek interessant is voor een gebruiker.

Om dit nog te vergemakkelijken, worden er verschillende soorten 'startpunten' aangeboden. Voor nieuws, agenda, activiteiten en documentatie is dit een eenvoudige **overzichtspagina**, waarbinnen gefilterd kan worden op onder andere datum en aandachtsgebied ('uitgelicht').

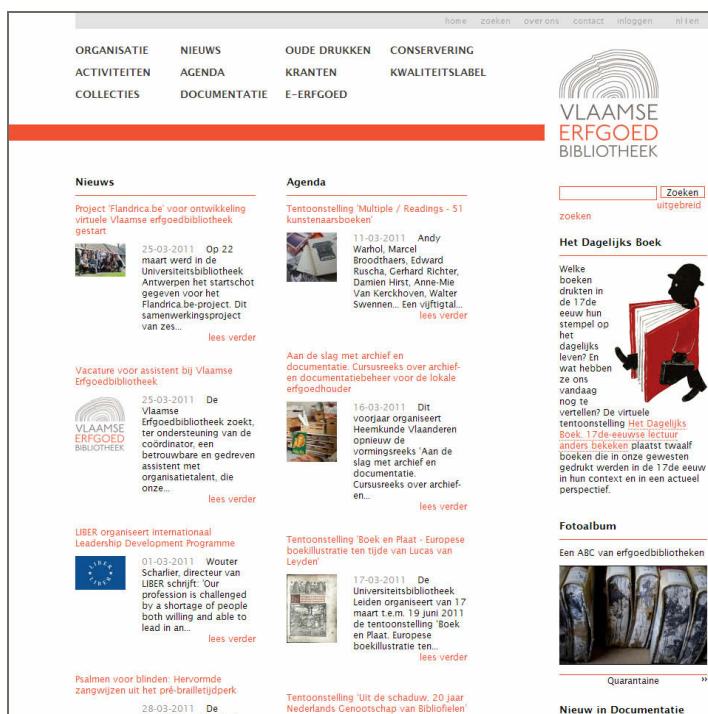
Het activiteitenoverzicht is een **inventaris van de projecten en initiatieven** die de Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontplooit of waarin ze participeert. Het is de bedoeling een vergelijkbaar, retroactief overzicht te realiseren van activiteiten in de hele bibliotheekerfgoedsector. Zo moet het gemakkelijker worden aanspreekpunten te vinden voor het uitwisselen van kennis en ervaring.

Het documentatieoverzicht is een **bibliografie** van gedrukte en digitale bronnen voor beheerders van bibliotheekerfgoed. Naast een korte titelbeschrijving wordt een samenvatting en zo mogelijk een link naar een digitale versie van het materiaal opgenomen. Met opzet wordt evenveel aandacht besteed aan documentatie die (nog) niet in elektronische vorm beschikbaar is. De titelbeschrijving stelt gebruikers in staat ook een gedrukt boek of artikel snel te traceren.

Rond thema's van langere adem worden zogenaamde **dossiers** aangeboden. Deze worden gepresenteerd als opeenvolgende pagina's met een inhoudsopgave. Momenteel bestaan er dossiers rond de organisatie van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek, het kwaliteitslabel voor erfgoedbibliotheeken en de projecten Abraham en STCV, en de *Collectiewijzer erfgoedbibliotheeken*.

Tenslotte zijn er een aantal **startpagina's** op de website die actualiteiten en achtergrondinformatie rond een bepaald thema aanbieden. De huidige startpagina's (Oude drukken, Kranten, Conservering en E-Erfgoed en Kwaliteitslabel) richten zich op onderwerpen waarvoor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een concrete werking heeft en waarvoor een specifiek doelpubliek bestaat.

Via een **fotoalbum** kunnen allerhande zaken in de kijker worden gezet. Bij de lancering van de website werd de postkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheeken* ook als online fotoboek aangeboden. In het laatste kwartaal kwam de restauratie van de Bijbel van Anjou aan bod als fotoreeks.

Figuur 7. De website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Om het gebruikers gemakkelijk te maken op de hoogte te blijven van **updates** op de website van Vlaamse Erfgoedbibliotheek, kan worden ingeschreven op de maandelijkse nieuwsbrief en verscheidene webfeeds (RSS). Sinds januari 2011 zijn (links naar) de nieuws- en agendaberichten ook steeds te vinden op *Twitter*, *Facebook* en *LinkedIn*.

In 2010 werd een flink aantal pagina's aan de website toegevoegd:

Agenda-berichten	Nieuws-berichten	Documentatie-fiches	Activiteiten-fiches	Dossier-pagina's	Overig	Totaal
82	113	338	30	81	8	652

3.1.4.4 Databankintegratie

De drie databanken van de vzw werd in de mate van het mogelijke geïntegreerd in de organisatiesite. De **STCV-** en **Abraham-**databanken zijn gebaseerd op de Brocade-software en worden gehost op Anet, de netwerkcatalogusomgeving van de Universiteit Antwerpen. Gezien de complexiteit van de databanken en de goede ervaringen met Anet, was een technische integratie met de organisatiesite ongewenst. In plaats daarvan werd gekozen voor een *restyling* van de databanken, binnen de huisstijl van de nieuwe website, en een eenvoudige functionele integratie door *embedding*. Deze integratie viel aanvankelijk binnen het bestek van de website, maar werd geschrapt om kostredenen. De integratie werd in eigen beheer uitgevoerd door de stafmedewerker met medewerking van de Anet-collega's van Universiteit Antwerpen.

De integratie van **Collecties Online** (nu de *Collectiewijzer erfgoedbibliotheek*) was van het begin niet opgenomen in het bestek voor de website omdat het onderzoek naar het verbetertraject voor deze databank nog liep op het moment van de offertevraag. Uiteindelijk werd deze databank in eigen beheer ontwikkeld op hetzelfde platform als de website en zo in de website geïntegreerd. De integratie van alle drie de databanken was gereed op het moment van de lancering van de website in juni 2010.

3.1.4.5 AnySurfer-certificering

In augustus voerde *AnySurfer* een audit uit om de toegankelijkheid van de website te beoordelen. Er werd maar een beperkt aantal fouten vastgesteld en de site werd 'bijna goedgekeurd'. In oktober werden bijkomende aanpassingen afgerond, waarna *AnySurfer* de site positief evalueerde en begin december toestemming gaf het *AnySurfer* 2.0-label op de site te plaatsen. De website **voldoet** hiermee volledig en tijdig aan de vereisten die in de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid worden gesteld.

3.1.4.6 Herlancering 'Het dagelijks boek'

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek heeft eind 2010 in eigen beheer de website van de reizende tentoonstelling *Het dagelijks boek* (2007) **omgevormd tot een permanente virtuele tentoonstelling**, waar alle gedigitaliseerde boeken, actuele commentaren en mediacreaties blijvend zijn te ontdekken. Met het online houden van *Het dagelijks boek* wil de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een bescheiden bijdrage leveren aan het conserveren van ons e-erfgoed, dat vaak even snel verdwijnt als dat het

Figuur 8. De online tentoonstelling *Het dagelijks boek*

verschijnt. De inhoud en vormgeving van de online tentoonstelling bleven bewust ongewijzigd; wel werd gedateerde informatie verwijderd en werd de **navigatie** gevoelig verbeterd. De nieuwe versie van de website kwam op 25.11 online en werd op bescheiden schaal aangekondigd via de organisatiesite en de nieuwsbrief.

3.1.4.7 Expertisedeling

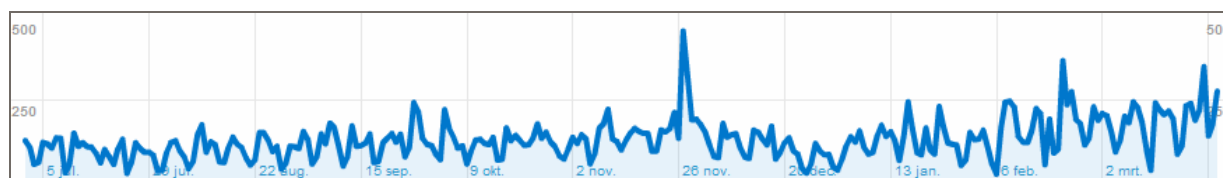
De Vlaamse Erfgoedbibliotheek werd in de conceptfase en bij de aanbesteding van de website ondersteund door **FARO**, in de persoon van Bram Wiercx (informatiemanager). De bij de ontwikkeling opgedane ervaring werd gedeeld met **VVBAD** en **LIBER**, die in 2011 hun websites zullen vernieuwen. Ze kregen mondeling advies en konden de uitgebreide contract- en ontwerpdocumenten van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek als voorbeelden hergebruiken.

3.1.4.8 Redactie door partnerbibliotheken

Bij het ontwerp van de organisatie werd rekening gehouden met de mogelijkheid dat medewerkers van partnerbibliotheken nieuws- en agendaberichten online zouden kunnen plaatsen. De stafmedewerker maakte hiervoor een **handleiding** in de vorm van een presentatie, die werd voorgesteld aan de raad van bestuur. Sommige bibliotheken toonden interesse in deze mogelijkheid en vroegen deze accounts aan voor enkele van hun medewerkers. De stafmedewerker instrueerde deze medewerkers in het gebruik van de website tijdens plaatsbezoeken aan de bibliotheken.

3.1.4.9 Waardering en gebruik

De feedback op de nieuwe website is positief. Dat bleek onder andere uit de **Bib Web Award** die de vzw op 13.12.2010 ontving van de Bibliotheekschool Gent. Een combinatie van publieksstemmen (50%) en vakjury (50%) leverde de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het brons op in de categorie 'Sites van vakorganisaties/belangenverenigingen'. De **bezoekersaantallen** zijn bescheiden maar vertonen een licht stijgende lijn die laat zien dat de site zijn plaats heeft in het ruime aanbod op het web:

Figuur 9. De dagelijkse bezoekersaantallen van de website van 1 juli 2010 tot 28 maart 2011

Het gebruik van de websites wordt gemeten met Google Analytics. Hiermee werd gestart op 1 juli 2010 voor de organisatiewebsite en de *Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken*; voor *Het dagelijks boek* zijn er metingen vanaf 1 november:

	Organisatiewebsite	Collectiewijzer	Het dagelijks boek
URL	www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be	collecties.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be	www.hetdagelijksboek.be
Meetperiode	jun – dec 2010	jun – dec 2010	nov – dec 2010
Paginaweergave's ⁴	53.268 [106.536]	10.856 [21.712]	3.081 [18,486]
Bezoeken ⁵	17.136 [34.272]	3.831 [7.662]	596 [3576]

⁴ Getallen tussen vierkante haken zijn geëxtrapoleerd op jaarbasis.

⁵ Idem.

	Organisatiewebsite	Collectiewijzer	Het dagelijks boek
Unieke bezoekers	11.712	3.332	503
Tijd per bezoek (min.)	2:02	4:00	2:10
Pagina's per bezoek	3,11	2,83	5,17
Bounces ⁶	49%	59%	46%
Terugkerende bezoekers	32%	13%	16%
Afkomstig uit <ul style="list-style-type: none"> ■ België ■ Nederland 			
Geografische spreiding bezoekers uit België			
Verkeersbronnen <ul style="list-style-type: none"> ■ Zoekmachines ■ Verwijzende sites ■ Direct verkeer 			

3.1.5 Middelen

Voor de creatie van de organisatiewebsite was in het actieplan 14.650 euro voorzien maar dit bedrag bleek al snel te laag begroot, o.a. door de tariefverhoging voor de aanvraag van het AnySurfer-label. Niettemin konden de kosten beperkt worden tot 16.329 euro omdat de vzw via de stafmedewerker heel wat tijd heeft geïnvesteerd in de opmaak van het bestek, het ontwerp van de site, de begeleiding van de dienstverlener dotProjects, de kwaliteitscontrole en het in eigen beheer uitvoeren van de databankintegratie. De kosten gingen naar de ontwikkeling van de website (12.584 euro), de doorlichting i.f.v. het AnySurfer-label (2.178 euro), de hosting van de website en de registratie van de domeinnamen (1.555 euro). Wat dit laatste betreft moest nog een rekening worden voldaan voor de hostingkosten van de website *Het dagelijks boek* over 2009-2010. Doordat deze site nu is opgenomen in hetzelfde hostingabonnement als de organisatiewebsite, zijn er vanaf 2011 geen jaarlijkse onderhoudskosten (m.u.v. de domeinnaam). Tot slot is er de aanzienlijke inzet van het personeel bij de totstandkoming en het onderhoud van de organisatiewebsite.

⁶ Percentage bezoeken van één pagina (bezoeker verlaat de site meteen na binnenkomst).

3.2 SAMENWERKINGSPLATFORM (INFORMATIE VOOR LEDEN EN PARTNERS)

3.2.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil haar bestuur en haar werk-, stuur- en collegagroepen bij hun werkzaamheden ondersteunen via een dynamisch en gebruiksvriendelijk samenwerkingsplatform.

3.2.2 Timing

Het samenwerkingsplatform is permanent toegankelijk. De inrichting ervan wordt regelmatig aangepast op basis van actuele behoeften binnen de organisatie.

3.2.3 Initiatieven

Binnen het project dat de organisatiewebsite realiseerde werd een tweede, **gesloten website** opgezet voor het delen van informatie binnen de netwerkorganisatie. Dit 'extranet' is gebaseerd op het open sourcepakket *Open Atrium*. De leverancier voorzag een standaardinstallatie van het pakket bij de hosting provider binnen hetzelfde abonnement als voor de organisatiewebsite. De stafmedewerker verzorgde de inrichting (configuratie, aanmaken gebruikers, groepen, etc.).

Er kunnen binnen het *Atrium* (zoals het samenwerkingsplatform is gedoopt) eenvoudige **teamruimtes** ('groepen') worden aangemaakt voor samenwerking rond specifieke onderwerpen. Alleen personen die een account krijgen van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, hebben toegang tot het platform (en dan nog tot bepaalde ruimtes). Binnen een groep kan men bestanden delen, berichten plaatsen (blog/wiki), actiepunten opvolgen of een gedeelde kalender beheren met andere groepsleden.

Het platform wordt momenteel gebruikt voor de **bestuursorganen** (voorbereiding vergaderingen; raadplegen notulen vorige vergaderingen, beleidsdocumenten en werkingsverslagen), **werkgroepen** (o.a. collegagroep STCV), projecten (o.a. *Flandrica.be*, Masterplannen) en ad hoc-samenwerking (o.a. ontwikkeling de prentkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheek*; begeleiding van de aanvraagdossiers het kwaliteitslabel Erkende Erfgoedbibliotheek).

De technische ondersteuning wordt verzorgd door de stafmedewerker; de coördinator is eindverantwoordelijke voor het gebruik en de inrichting. De stafmedewerker verzorgde een **handleiding** in de vorm van een presentatie die werd voorgesteld aan de Raad van Bestuur en die aan nieuwe gebruikers wordt verstrekt samen met hun accountgegevens.

3.2.4 Middelen

In het actieplan waren hiervoor geen middelen voorzien. De kosten zijn geïntegreerd in de vergoedingen die betaald werden en worden voor de ontwikkeling en hosting van de organisatiewebsite (3.1).

3.3 NIEUWSBRIEF (INFORMATIE VOOR SECTOR EN PUBLIEK)

3.3.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil haar cultureel-erfgoedgemeenschap **vorm geven en informeren** door haar op regelmatige tijdstippen attent maken op alle relevante nieuws- en agendaberichten op de organisatiewebsite.

3.3.2 Timing

De nieuwsbrief verschijnt maandelijks.

3.3.3 Initiatieven

3.3.3.1 Ontwikkeling

De functionaliteit voor nieuwsbrieven was voorzien in het bestek voor de organisatiewebsite. Op aanraden van de leverancier werd geopteerd voor de nieuwsbriefservice *CampaignMonitor* die zich gemakkelijk liet **integreren in de website** voor wat betreft de registratie door gebruikers. Een nieuwsbriefservice heeft onder meer als voordeel dat de bezorging van de nieuwsbrieven veel betrouwbaarder is en dat er gebruikstatistieken worden gegenereerd.

De **basis set-up** werd verzorgd door de leverancier. Het stroomlijnen van het registratieproces (met schermen in de huisstijl) en het ontwerpen en implementeren van het nieuwsbriefsjabloon (op basis van het website-ontwerp) werden uitgevoerd door de stafmedewerker. Deze verzorgde ook de import van de adresgegevens van mogelijk geïnteresseerden.

Later in het jaar maakte de stafmedewerker voor de nieuwsbriefservice twee **bijkomende sjablonen**: één waarmee digitale uitnodigingen kunnen worden verzonden, zoals gebeurde voor de tentoonstelling *Gedrukte Stad*, en één waarmee persberichten en -foto's kunnen worden verzonden. Voor de laatste werd ook een afzonderlijke perslijst aangemaakt, waarop geïnteresseerden zich kunnen in- of uitschrijven via de website.

Figuur 10. De eerste nieuwsbrief van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek verscheen in juni

3.3.3.2 Inhoud

De redactie van de nieuwsbrieven is het werk van de coördinator en de stafmedewerker. Die maken **maandelijks** een selectie uit de vele nieuws- en agendaberichten op de website. Soms worden ook aspecten van de organisatiewebsite (bijvoorbeeld een databank) kort in de kijker gezet. Gezien het ruime aanbod aan **tentoonstellingen** over boekenerfgoed werd al vrij vroeg beslist om hier in de nieuwsbrief een aparte rubriek aan te wijden. Op die manier brengen we de diverse initiatieven extra onder de aandacht.

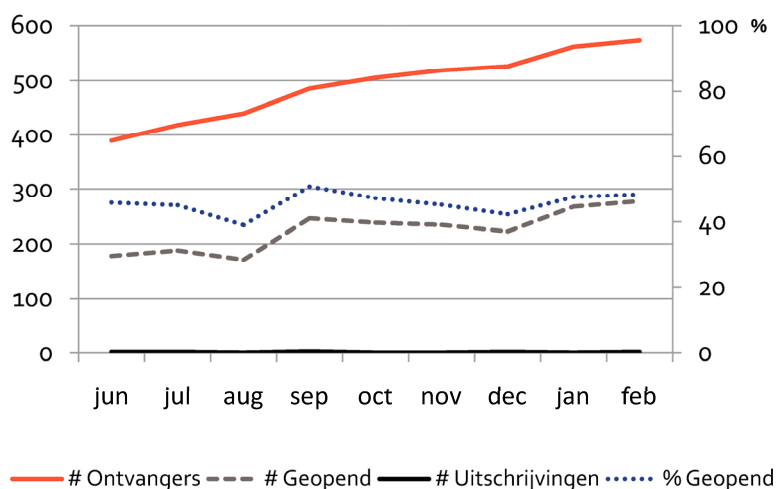
3.3.3.3 Gebruik

De eerste nieuwsbrief werd verstuurd op 23.06.2010 naar 398 adressen. Naar aanleiding hiervan schreef slechts één persoon zich uit van de verzendlijst. De volgende maanden werd steeds rond de 23ste een nieuwsbrief verstuurd. Gedurende de rest van 2010 steeg het totaal aantal **inschrijvingen** naar 527 (een stijging van 32%). Het aantal uitschrijvingen naar aanleiding van een nieuwsbrief blijft zeer gering (geen of enkelen).

De nieuwsbriefservice levert de nodige **gebruiksstatistieken**, die laten zien dat het percentage ontvangers dat een nieuwsbrief opent steeds dicht bij een gemiddelde van 45% ligt.⁷ Het absolute aantal effectieve lezers steeg dus gedurende het jaar (evenredig met de stijging van het aantal ontvangers). Deze percentages zijn volgens de dienstverlener (*CampaignMonitor*) normaal (en zelfs iets aan de hoge kant) voor informatieve nieuwsbrieven waarin geen waren aan de man worden gebracht.

⁷ Door beperkingen in de meettechnieken kan dit percentage mogelijk hoger liggen.

Figuur 11. Bereik nieuwsbrieven in de periode juni 2010 - februari 2011

3.3.4 Middelen

In het actieplan waren hiervoor geen middelen voorzien. De kosten voor het opzetten van de nieuwsbriefmodule zijn geïntegreerd in de vergoedingen die betaald werden voor de ontwikkeling van de organisatiewebsite (3.1). De kosten voor de verzending bedroegen in 2010 83 euro. Daarnaast is er de inzet van de stafmedewerker en de coördinator.

Art 3.8° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek sensibiliseert een breed publiek over cultureel-erfgoedcollecties van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen door de ontwikkeling en ondersteuning van culturele en educatieve activiteiten of producten rond deze collecties.

3.4 EEN ABC VAN ERFGOEDBIBLIOTHEKEN (PUBLICATIE)

3.4.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil zich bij sector en beleid **bekendmaken** als netwerk en als aanspreekpunt en de **zichtbaarheid** van (de werking van) erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel bij het publiek verhogen.

3.4.2 Voorgeschiedenis

Zoals aangegeven in het werkingsverslag 2009 heeft de vzw de middelen die in het bestedingsplan waren voorzien voor de productie van een audiovisuele presentatie (15.000 euro) en voor een brochure (4.000 euro) aangewend voor een nieuw initiatief: de prentkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheeken*. De offertevragen hiervoor werd eind 2009 verstuurd.

3.4.3 Timing

De prentkaartenreeks werd voorgesteld op 11.06.2010. De verspreiding ervan gebeurde via diverse kanalen en acties in de daaropvolgende maanden.

3.4.4 Initiatieven

3.4.4.1 Foto-opdracht

In januari 2010 kreeg fotograaf Stefan Tavernier na een **offertevraag** de opdracht om de werking (collecties, functies, gebruikers, architectuur...) en de diversiteit van erfgoedbibliotheken in beeld te brengen. Van februari tot juni schoot hij onder (bege)leiding van de coördinator honderden beelden in **twalf verschillende instellingen** uit Vlaanderen en Brussel. Het betreft de zes partnerbibliotheken, aangevuld met de bibliotheken van de Abdij van Averbode, het Conservatorium van Brussel, het Museum Plantin-Moretus te Antwerpen, de Stichting de Bethune te Marke, alsook Bibliotheca Wittockiana uit Brussel en Bibliotheca Wasiana in Sint-Niklaas.

De rechten op de beelden werden in november via een exclusieve licentie overgedragen aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek die nu beschikt over een **kwaliteitsvolle en rechtenvrije beeldbank**. De vzw zal vervolgens in 2011 via gratis **sublicenties** rechten verlenen aan de twalf voornoemde bibliotheken.

Het beeldmateriaal werd inmiddels **voor diverse doeleinden gebruikt**, o.a.:

- in een speciale aflevering over erfgoedbibliotheken van het tijdschrift *faro*
- in de *Bibliotheek- & Archiefgids* van de VVBAD bij artikelen over de Vlaamse Erfgoedbibliotheek
- op de organisatiewebsite (o.a. in een speciaal fotoalbum), in nieuwsbrieven en in powerpointpresentaties
- in de publicatie *Roadmap naar kwaliteitsverbetering van digitaliseringsprojecten* in het kader van het CEST-project

3.4.4.2 Prentkaartenreeks

Uit de beeldenreeks van Stefan Tavernier werden ook 26 beelden geselecteerd voor de prentkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheken*. Voor de vormgeving van de set werd het bureau Gestalte aangesteld. Drukkerij Van Maele (Brugge) verzorgde de druk. Er werd hiervoor vergaderd op 22.02, 24.02, 25.03, 15.04, 03.05 en 06.08.

Elk beeld werd gekoppeld aan een begrip dat telkens begint met een andere letter van het alfabet. Bijvoorbeeld: de A staat voor Acquisitie (met een foto van het *Antifonarium Tsgrooten* dat in 2008 in bruikleen werd gegeven aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek), B staat voor bibliofiel, de C voor catalogus, enzovoort. Opzet is om het brede publiek het A, B, C van erfgoedbibliotheken te leren: om hen – van Acquisitie tot Zorg – te laten **kennismaken met alle aspecten van erfgoedbibliotheken**. De beelden en bijhorende teksten moeten niet alleen informeren, maar ook verwondering of een gevoel van koestering oproepen. De coördinatie en de redactie zijn in handen van de coördinator.

Er werden 6.000 reeksen gedrukt waarvan er na de lancering van de vzw in juni 2010 4.000 werden **verspreid** worden, o.a. als relatiegeschenk, als prijs in de wedstrijd n.a.v. Erfgoeddag, als educatief materiaal voor de module erfgoedbeheer aan de Bibliotheekschool Gent en de opleiding CORES van Syntra West-Vlaanderen, en als bijlage bij het tijdschrift *Bibliotheek- & Archiefgids* van VVBAD dat een oplage heeft van 1.500 exemplaren. De overige exemplaren zullen in 2011 en 2012 via verschillende acties verder worden uitgedeeld.

Figuur 12. De prentkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheken* ligt klaar voor de deelnemers aan het overlegplatform en de lancering op 11 juni 2010

3.4.4.3 Tentoonstelling

In 2010 werd door de fotograaf, de coördinator en Bruno Vermeeren (VVBAD) ook al voorbereidend werk gedaan voor een **reizende tentoonstelling** met een dertigtal beelden uit de fotoreeks. Die zal in 2011 tegen een kleine vergoeding worden aangeboden aan bibliotheken, culturele centra enzovoort. De openbare bibliotheken van Oostende en Harelbeke, Bibliotheca Wasiana, de Provinciale Bibliotheek Limburg en de Universiteitsbibliotheken van Leuven en Antwerpen zijn reeds kandidaat om de tentoonstelling te programmeren. De prentkaartenreeksen zullen tijdens de duur van de tentoonstelling ook te koop worden aangeboden. Er werd hiervoor vergaderd op 06.10 en 14.12.

De coördinator was verantwoordelijk voor de coördinatie van al deze acties.

3.4.5 Middelen

Voor de uitgave van een informatieve publicatie was in het actieplan 6.000 euro begroot. Als behalve de vormgeving (2.309 euro) en druk (6.178 euro) ook de kosten voor de fotograaf (7.186 euro) worden meegerekend kostte de prentkaartenreeks van de reeks samen 15.673 euro. Dit betekent dat er van het budget voorzien in het bestedingsplan nog 3.327 euro resteert voor andere communicatiemiddelen. Daarnaast was er de inzet van de coördinator en van de medewerkers van de partnerbibliotheken die de fotograaf bij verschillende bezoeken aan hun instellingen begeleidden.

3.5 ARTIKELEN OVER ERFGOEDBIBLIOTHEKEN (PUBLICATIE)

3.5.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek communiceert via diverse **externe communicatiekanalen** over en voor de sector van erfgoedbibliotheken in Vlaanderen en Brussel.

3.5.2 Timing

De publicatie van artikelen is een permanent aandachtspunt.

3.5.3 Initiatieven

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil actief inspelen op de vraag van diverse media om een bijdrage te leveren over erfgoedbibliotheek. Die worden vaak geïllustreerd met foto's uit de foto-opdracht (3.4). Alle verschenen artikelen zijn terug te vinden (én vaak ook digitaal raadpleegbaar) via de documentatiemodule van de website.

Hieronder een overzicht:

- Op vraag van FARO en n.a.v. de lancering van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek schreven de medewerkers van de vzw en diverse bestuursleden artikelen voor een speciaal themanummer (2-2010) van het tijdschrift *faro*. **Tijdschrift over cultureel erfgoed** over erfgoedbibliotheek. Het betrof de volgende bijdragen:
 - o Jeroen Walterus: "Van bewaarbibliotheek in Vlaanderen naar Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Korte historiek met enkele annotaties.", pp. 4-10.
 - o Eva Wuyts: "Van Aquisitie tot Zorg. Samen werken aan een toekomst voor erfgoedbibliotheek.", pp. 11-15.
 - o Dennis Schouten: "Behouden met vaart. Masterplan preservatie en conservering Vlaamse erfgoedbibliotheek." pp. 16-19.
 - o Lieve Watteuw en Jan Van der Stock. "De Anjoubijbel. Een koninklijk handschrift ontsluit.", pp. 20-22.
 - o Vandamme, Ludo. "Naar een eerstelijnszorg voor bibliotheekcollecties.", pp. 23-25
 - o An Renard, Jan Van der Stock, Koen Calis, Sylvia Van Peteghem, Trudi Noordermeer en Marleen Vandenreyt: "Een blik op zes Vlaamse erfgoedbibliotheek.", pp. 26-33
 - o Pierre Delsaerd: "Terreinverkenningen en referentiekaders. Een plaats voor erfgoedbeheer in de universitaire opleiding Informatie- en Bibliotheekwetenschap.", pp. 34-39
 - o Hendrik Defoort: "Who's afraid of the digital age? Erfgoedbibliotheek als antidotum voor collectieve amnesie.", pp. 40-45.

Circa 300 exemplaren van dit tijdschrift werden met een begeleidend schrijven verzonden naar diverse stakeholders.

- De coördinator en Bruno Vermeeren (VVBAD) schreven samen het artikel "De Vlaamse Erfgoedbibliotheek: een netwerk van en voor erfgoedbibliotheek" in de *Bibliotheek- en Archiefgids* (4-2010, pp. 10-13) van de VVBAD.
- Voorzitter Pierre Delsaerd schreef voor *Ons Erfdeel. Vlaams-Nederlands cultureel tijdschrift*, (3-2010, pp. 24-37) het artikel "Ons papieren geheugen en hoe het te onderhouden. De start van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek."

Figuur 13. Uit het *faro*-nummer over erfgoedbibliotheek

- De coördinator schreef een bijdrage over de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en over erfgoedbibliotheeken die in 2011 zullen worden gepubliceerd in de *Wegwijzer*-uitgaven van Politeia.

3.5.4 Middelen

Voor deze artikelen werden geen middelen voorzien. De enige kost was de inzet van de coördinator en de medewerkers van de partnerbibliotheeken als auteur.

3.6 LANCERING (PUBLIEKSMOMENT)

3.6.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil zich **bekend maken** als netwerk van erfgoedbibliotheeken en als aanspreekpunt voor de sector.

3.6.2 Timing

De lancering was aanvankelijk gepland voor het voorjaar van 2010 maar werd, in overleg met de minister van Cultuur, verschoven naar 11.06.10.

3.6.3 Initiatieven

De coördinatie van de feestelijke voorstelling van de vzw aan sector en beleid op 11.06 was in handen van de coördinator maar de realisatie ervan was te danken aan de inspanningen van het hele team en het personeel van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, waar de lancering plaats vond.

Ter voorbereiding van dit *event* werd door de stafmedewerker een **adresdatabank** opgezet die gevuld werd door de projectmedewerker Abraham. Alle erfgoedbibliotheeken, VIP's van de stichtende leden, diverse cultureel-erfgoedorganisaties en andere *stakeholders* werden hierin opgenomen. Daarnaast werden ook perscontacten verzameld.

Onder het moto "*de Vlaamse Erfgoedbibliotheek snijdt een nieuw hoofdstuk aan*" werd een speciale **uitnodiging** ontworpen (uitgevoerd door Frederik Hulstaert). Het betrof een gevouwen katern dat (zoals dit in het verleden bij boeken het geval was) eerst moest worden losgesneden alvorens het kon worden gelezen. De uitnodiging fungeerde als een minibrochure zodat afwezigen toch al wat basisinformatie meekregen over de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, haar overlegplatform en de prentkaartenreeks.

De dag zelf begon met het eerste overlegplatform (2.14). Voor deelnemers van dit overlegplatform die ook de lancering wilden bijwonen waren er tijdens de pauze in het programma **rondleidingen** voorzien achter de schermen van EHC. De besturen en VIP's van de stichtende leden een **ontvangst op het Antwerpse stadhuis**.

Om 17u begon de **lancering** met een verwelkoming en toespraak van voorzitter Pierre Delsaerdt. Daarna presenteerde de coördinator de prentkaartenreeks en de nieuwe website. Jan Vermassen, raadgever cultuur van het kabinet van minister Schauvliege, die de minister verving, sprak over het beleid van de minister m.b.t. erfgoedbibliotheeken. Hij kondigde in primeur de toekenning aan van het eerste kwaliteitslabel voor een erfgoedbibliotheek aan de Antwerpse Conservatoriumbibliotheek. Secretaris An Renard nodigde iedereen uit voor de **receptie** op het Hendrik Conscienceplein.

In totaal namen 90 personen deel aan deze feestelijke voorstelling. Elk van de circa 350 **genodigden** ontving op de voorstelling of via de post een exemplaar van de prentkaartenreeks *Een ABC van erfgoedbibliotheeken*.

3.6.4 Middelen

Voor de organisatie van dit lanceermoment was in het actieplan 3.700 euro begroot. Er waren in totaal 2.821 euro kosten voor vormgeving (484 euro) en druk (318 euro) van de uitnodiging, de catering (1.237 euro), de aankleding (272 euro) van de zaal en de muziekbond (500 euro). Daarnaast was er de inzet van de voltallige personeelsploeg en de consultant, alsook de medewerking van diverse medewerkers van EHC.

3.7 ERFGOEDDAG (CULTURELE ACTIVITEIT)

3.7.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de rijkdom en diversiteit van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken bij een breed publiek bekend maken via de **organisatie** van en **participatie** in culturele activiteiten.

3.7.2 Timing

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil jaarlijks een culturele activiteit organiseren.

3.7.3 Initiatieven

In 2010 namen alle partnerbibliotheeken (waarvan twee voor het eerst!) deel aan Erfgoeddag met een tentoonstelling rond hetzelfde *FAK(E)simile?*-thema. In elke **tentoonstelling** werd (a.h.v. de eigen collectie) het fenomeen van de facsimile (definitie, gebruik, druktechnieken, publiek, enzovoort) geduid. In een **powerpoint** werd de bezoeker uitgenodigd om zelf een oordeel te vormen over de culturele erfgoedwaarde van dergelijke replica's: Is elke kopie fake? Zijn facsimile's waardeloos of bedrog? Op elke locatie werd ook de website met het **Antifonarium T'sgrooten** gepresenteerd, het topstuk dat na aankoop door de Vlaamse overheid in bruikleen werd gegeven aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en dat in digitale vorm als een hedendaagse facsimile kan worden beschouwd. Deze activiteit kreeg van het kwaliteitscomité van Erfgoeddag een speciale vermelding.

Voor de uitwerking van deze activiteit werd een **werkgroep** samengesteld die in 2010 onder leiding van de coördinator tweemaal samen kwam (op 14.01 en 09.03). Hierin zetelden vertegenwoordigers van alle partnerbibliotheeken: Hendrik Defoort en Martine De Reu (UGent), Ellen Storms (UA), Katrien Smeyers en Annelies O (KULeuven), Steven Van Impe en Leni Albertyn (EHC), Leo Cuvelier (OB Brugge) en Karel Verhelst (PBL). De leden gaven samen invulling aan de activiteit, schreven de tentoonstellingsteksten en stemden de communicatie op elkaar af. De praktische organisatie (scenografie, vormgeving, ...) was de verantwoordelijkheid van elke betrokken bibliotheek.

Omdat de vzw als initiatiefnemer in de **Erfgoeddagbrochure** weinig zichtbaar was, werd aan de erfgoedcellen gevraagd om in hun lokale brochures extra duiding te geven over het initiatief en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Daarnaast heeft de Raad van Bestuur de coördinatie van Erfgoeddag een natura-aanbod gedaan in ruil voor een advertentie in de landelijke brochure. Honderd winnaars kregen via Radio 2 een exclusieve rondleiding (met drankje, een boekenpakket en een prentkaartenstetje) aangeboden in een van de vijf partnerbibliotheeken.

Op Erfgoeddag zelf konden bezoekers deelnemen aan een andere wedstrijd. Daarbij werden ongeveer 300 **prentenreeksen** (3.4) als prijs weggeschonken.

N.a.v. Erfgoeddag werden ook zeven **bannieren** gemaakt - één voor elke partnerbibliotheek en één voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek - met daarop de logo's van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en de Vlaamse overheid en een vermelding van de zes partnerbibliotheken. Deze communicatiemiddelen zullen in de toekomst ook bij andere activiteiten i.s.m. de vzw worden ingezet.

Figuur 14. Fragment uit de presentatie *FAK(E)simile?* voor Erfgoeddag

De coördinator was verantwoordelijk voor de coördinatie van al deze acties.

3.7.4 Middelen

In het actieplan was 1.000 euro voorzien. Dit bedrag werd bijna volledig besteed aan de vormgeving (97 euro) en de productie (851 euro) van de banieren. Daarnaast was er de inzet van de coördinator en de diverse medewerkers van de zes partnerbibliotheken.

3.8 WATER WORKS / ADOPT-A-BOOK (CULTURELE ACTIVITEIT)

3.8.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de rijkdom en diversiteit van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken bij een breed publiek bekend maken via de **organisatie** van en **participatie** in culturele activiteiten.

3.8.2 Timing

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil jaarlijks een culturele activiteit organiseren.

3.8.3 Voorgeschiedenis

In maart 2009 besloot de Raad van Bestuur dat de vzw aan het einde van de beleidsperiode zal uitpakken met een culturele activiteit die (de werking van) erfgoedbibliotheken bij een ruim **publiek** bekend maakt. Omwille van de grote inspanningen die een dergelijk publiekproject vergt, wordt de voorkeur gegeven aan een insteek of aanpak die de problematiek van erfgoedbibliotheken ook op de **politieke agenda** kan plaatsen. Een thema dat zich hier uitstekend toe leent is *Water Works*, naar een idee van Prof. Dr. Pieter Uyttenhove van de vakgroep Architectuur van UGent, over de generieke kracht van water. In 2009 vonden al verschillende **overlegmomenten** plaats met de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, haar partnerbibliotheken en STAM met de bedoeling om de samenwerkingsmogelijkheden en haalbaarheid te onderzoeken van een dergelijk tentoonstellingsproject rond dit thema in 2012.

3.8.4 Initiatieven

Op 24.02 vond een overleg plaats met alle potentiële partners: de Vakgroep Architectuur van de Gentse Universiteit, de Gentse Universiteitsbibliotheek, STAM, MIAT en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Het thema *Water Works* en het voorstel om hier in het voorjaar van 2012 met alle partners op **verschillende locaties complementaire tentoonstellingen** rond te organiseren werd ondersteund door alle aanwezigen. Omdat de middelen van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en haar partners ontoereikend waren om één curator aan te stellen en enkele ondersteunende publicaties uit te geven moest er worden gezocht naar bijkomende middelen.

In de daaropvolgende vergadering van 25.03 werd beslist om gezamenlijk een **aanvraag voor een ontwikkelingsgericht cultureel-erfgoedproject** in te dienen. De Gentse Universiteitsbibliotheek bood aan hiervoor het voorbereidende werk te leveren. De berichten over de besparingen bij de Vlaamse overheid (o.a. op de projectsubsidies) deden de partners op de valreep besluiten om geen dossier in te dienen. Aangezien *Water Works* zonder bijkomende financiering **te groot en te duur** is voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en het (zonder extra personeel) de coördinator te veel zou belasten in een periode dat er ook een beleidsplan zou moeten worden geschreven, werd door de Raad van Bestuur besloten om dit project in die vorm niet langer als een prioriteit te beschouwen. Tegelijkertijd werd de voorkeur gegeven aan een alternatieve culturele activiteit, namelijk een **Adopt-a-Book-campagne**. Die idee moet nog verder worden uitgewerkt maar werd ondermeer al afgetoetst bij de erfgoedcellen op een kennismakingsgesprek met de Vlaamse Erfgoedbibliotheek op 07.09.

De coördinator zorgde voor de opvolging van deze actie.

3.8.5 Middelen

In het actieplan was 500 euro voorzien. Die middelen werden niet besteed. Daarnaast was er de inzet van de coördinator en de betrokkenheid van de medewerkers van de zes partnerbibliotheken.

3.9 ZWARTE KUNST / GEDRUKTE STAD (CULTURELE ACTIVITEIT)

3.9.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de rijkdom en diversiteit van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken bij een breed publiek bekend maken via de **organisatie** van en **participatie** in culturele activiteiten.

3.9.2 Timing

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil jaarlijks een culturele activiteit organiseren.

3.9.3 Voorgeschiedenis

In 2008 engageerde de STCV (toen nog als project onder de vleugels van UA en EHC) zich tot de ondersteuning van een **publiekstraject** rond de stedelijke Mechelse boekencollecties. Dit tentoonstellingsproject, dat aanvankelijk de werktitel *Zwarte Kunst* had maar nu de naam *Gedrukte Stad* draagt, had in het najaar van 2009 moeten doorgaan. Op vraag van de Stedelijke Musea Mechelen werd de tentoonstelling met een jaar **uitgesteld** tot het najaar van 2010.

3.9.4 Initiatieven

De inhoudelijke uitwerking van deze tentoonstelling was in handen van Goran Proot (UA), voormalig STCV-medewerker die in 2007-2008 ook betrokken was bij de verwerking van de Mechelse collecties in de STCV, en Diederik Lanoye, de huidige STCV-projectmedewerker van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. In 2009 en de eerste maanden van 2010 stonden zij in voor de uitwerking van het **tentoonstellingsconcept** en scenario, de selectie van de stukken, de redactie van tentoonstellingsteksten en bijschriften en de opleiding van de gidsen. Er werd hiervoor vergaderd op 08.01, 18.01, 22.01, 05.02, 08.03, 15.03, 16.03, 25.03, 07.07, 27.08, 27.09, 18.10 en 25.10.

In de tentoonstelling stond een computer opgesteld waarmee bezoekers de STCV-databank konden raadplegen. Bij de tentoonstelling werd een begeleidend **boek** uitgegeven (*Gedrukte stad. Drukken in en voor Mechelen 1581-1800*, Brugge, 2010) met drie uitgebreide bijdragen over aspecten van de Mechelse boekgeschiedenis, waarvan één van de hand van de STCV-projectmedewerker. Ook voor twee **opleidingsavonden** voor de Mechelse stadsgidsen werd op hem een beroep gedaan. Ten slotte verzorgde hij ook twee **lezingen** in de *Soirée Lamot*-lezingsreeksen van de Erfgoedcel Mechelen op 25.03 en 09.12.

De tentoonstelling was geopend voor het publiek in het Mechelse Schepenhuis van 15.10.2010 tot 16.01.2011. Het volledige adresbestand van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontving hiervoor een digitale **uitnodiging**. Er werden ongeveer **5.000 bezoekers** geteld, wat voor een dergelijke tentoonstelling zeker een succes kan genoemd worden. Ook het Mechelse stadsarchief, waar de oude drukken worden bewaard, was erg tevreden met de ontsluiting (via STCV en de tentoonstelling) van deze belangrijke collectie.

3.9.5 Middelen

In het actieplan was 500 euro voorzien. Die middelen werden niet besteed. De bijdrage van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek bestond uit de inzet van de projectmedewerker. De UA droeg eveneens haar steentje bij via de inzet van Goran Proot.

3.10 FLANKERENDE COMMUNICATIE (ONDERSTEUNING)

3.10.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de rijkdom en diversiteit van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken bij een breed publiek bekend maken via de **communicatieve ondersteuning** van culturele activiteiten van derden.

3.10.2 Timing

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek screent doorlopend het aanbod aan publieksactiviteiten en speelt hier proactief op in.

Figuur 15. De tentoonstellingscatalogus bij *Gedrukte Stad*

3.10.3 Initiatieven

3.10.3.1 Open Monumentendag

Het programma van Open Monumentendag op 12.09 werd door de coördinator gescreend op activiteiten in erfgoedbibliotheken en/of rond bibliotheekerfgoed. Die werden op de organisatiewebsite en in de nieuwsbrief speciaal in de kijker gezet.

3.10.3.2 Bijbel van Anjou

Op 17.09 opende de tentoonstelling *Bijbel van Anjou – Een koninklijk handschrift ontsluit* over de veertiende-eeuwse *Bijbel van Anjou* of *Bible Angevine*. Dit handschrift bevat meer dan honderd sublieme miniaturen die voor de allereerste keer, en meteen ook voor het laatst, aan het grote publiek werden getoond. De kostbare perkamenten folio's van de Bijbel werden om conserveringsredenen voorzichtig losgemaakt door Lieve Watteuw (KULeuven: Illuminare), die als expert lid is van de Algemene Vergadering van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

Op vraag van Illuminare heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek de communicatie rond deze tentoonstelling en de diverse randactiviteiten ondersteund. Alle activiteiten werden aangekondigd op de **organisatiewebsite** en in de **nieuwsbrief**, bij bepaalde **briefwisseling** van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek werd een folder meegestuurd en op de website werd een speciaal **foto-album** geplaatst dat alle facetten (onderzoek, publiekswerking, conservering, digitalisering ...) van dit integrale project in de kijker plaatste. Ook de piste van een **publieksonderzoek** n.a.v. de tentoonstelling werd onderzocht (o.a. contacten met de opleidingen cultuurmanagement) maar wegens tijdsgebrek niet uitgevoerd.

3.10.4 Middelen

In het actieplan waren hiervoor geen middelen voorzien. Er werden (uitgezonderd de inzet van de coördinator en de stafmedewerker) evenmin kosten gemaakt.

Figuur 16. Fragment uit het webalbum *Bijbel van Anjou*

Art 3.9° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek heeft bijzondere aandacht voor een etnisch-cultureel diverse samenstelling van het personeelsbestand, onderneemt acties om personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond op te nemen in de advies-, overleg- en bestuursorganen en zet activiteiten op rond diversiteit en interculturaliteit.

3.11 DIVERSITEIT (SENSIBILISERING)

3.11.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil een organisatie zijn die **aandacht heeft voor diversiteit en interculturaliteit**.

3.11.2 Timing

Culturele diversiteit is een permanent aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk.

3.11.3 Initiatieven

Er wordt voortdurend uitgekeken naar etnisch of cultureel-diverse kandidaten die in aanmerking zouden kunnen komen voor een mandaat in een van de **advies-, overleg- of bestuursorganen** van de vzw. Deze zoektocht gaat voort.

De coördinator is lid van de **werkgroep Diversiteit** van FARO en blijft zo op de hoogte van interessante initiatieven.

De vzw onderzoekt of dit thema de komende jaren kan worden geïncorporeerd in een van haar **publieksprojecten** zoals *Flandrica.be* (2.11) of *Adopt-a-Book* (3.8).

3.11.4 Middelen

In het actieplan was 500 euro voorzien. Die middelen werden niet besteed.

4 ALGEMENE WERKING

Art 3.10° Het zakelijke bestuur van vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek is duidelijk en doorzichtig.

4.1.1 Opzet

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil een **efficiënte en dynamische organisatie** zijn die ten dienste staat van erfgoedbibliotheken in Vlaanderen en Brussel.

4.1.2 Initiatieven

De werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek als netwerkorganisatie is erg **experimenteel**. Dit vraagt bijgevolg de nodige aandacht met betrekking tot interne afspraken, communicatie, processen en

(beslissings-)procedures. Dit is noodzakelijk om alle, erg diverse partners bij de werking te betrekken. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek vergt daarenboven niet alleen werk van de centrale staf, maar gaat ook gepaard met grote inspanningen van de zes betrokken bibliotheken. Het bestuur van de vzw staat er daarom op dat de werking van de netwerkorganisatie regelmatig wordt geëvalueerd en wanneer nodig bijgestuurd.

In 2010 vonden de volgende bestuursvergaderingen van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek plaats:

- **Dagelijks Bestuur**
 - o bestaande uit Pierre Delsaerd (IBW/UA - voorzitter), An Renard (EHC - secretaris-penningmeester), Mel Collier (KULeuven - ondervoorzitter) en Eva Wuyts (coördinator)
 - o vergaderde twaalf maal op 19.01, 03.03, 28.04, 19.05, 24.06, 07.07, 28.07, 30.08, 29.09, 11.10, 08.11 en 15.12
- **Raad van Bestuur**
 - o bestaande uit An Renard (EHC), Trudi Noordermeer (UA), Leen Speecke (OB Brugge), Sylvia Van Peteghem (UGent), Mel Collier (KULeuven), Martine Balcer (PBL), Bruno Vermeeren (VVBAD) en Pierre Delsaerd (UA/IBW)
 - o met de coördinator en de overige leden van de Algemene vergadering als waarnemer
 - o vergaderde vijf maal op 04.02, 22.03, 24.06, 29.09 en 22.11
- **Algemene Vergadering**
 - o bestaande uit de leden van de Raad van Bestuur, aangevuld met Steven van Impe (EHC), Jan Corthouts (UA), Ludo Vandamme (OB Brugge), Hendrik Defoort (UGent) Dirk Aerts (KULeuven), Marleen Vandenreyt (PBL), Jeroen Walterus (FARO) en Lieve Watteeuw.
 - o met de coördinator als waarnemer
 - o vergaderde twee maal op 22.03 en 22.11

Elke vergadering (op één na) werd door de **coördinator** voorbereid, bijgewoond en achteraf uitvoerig genotuleerd. De overige personeelsleden woonden (delen van) de bestuursvergaderingen enkel bij indien ze zelf een agendapunt moesten toelichten.

De **notulen** van de bijeenkomsten van het DB werden telkens verspreid onder de leden van de Raad van Bestuur en hun vervangers. De notulen van de Raad van Bestuur werden eveneens bezorgd aan de vervangers zodat iedereen binnen de organisatie voldoende geïnformeerd bleef over de beslissingen en gevolgde strategie. Sinds het najaar beschikt de vzw ook over het samenwerkingsplatform **Atrium** (3.2), een afgesloten archief- en samenwerkingsplatform waar de bestuursleden behalve de agenda's, vergaderstukken en notulen van alle bestuursvergaderingen ook contracten, tussentijdse rapporten en andere nuttige informatie kunnen consulteren.

Elke vergadering had een uitgebreide agenda en werd druk bijgewoond door de leden. De belangrijkste agendapunten in 2010 betroffen:

- **Algemeen beleid en financiën**, o.a.:
 - o de herwerking van de meerjarenbegroting
 - o de bespreking en goedkeuring van het activiteitenverslag 2009
 - o de bespreking en goedkeuring van het actieplan 2011
 - o de bespreking en goedkeuring van een protocol rond de bewaring van buitenlandse kranten
 - o het uitstippelen van een langetermijnbeleid rond de STCV
 - o de integratie van de projecten in de werking en website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek
 - o bespreking aanpak en stand van zaken van de dossiers rond het kwaliteitslabel
 - o kennismaking met DBNL: voorstelling en samenwerkingsmogelijkheden
 - o briefwisseling naar de Vlaamse ministers van cultuur en begroting

- **Projecten en communicatie**, o.a.:
 - o Erfgoeddag (gezamenlijke activiteit, ruilovereenkomst met de coördinatie van Erfgoeddag)
 - o Prentkaartenreeks (bespreking selectie, opmaak en distributie)
 - o Special rond erfgoedbibliotheken van het tijdschrift *faro* (selectie onderwerpen, aanduiding auteurs, aanleveren teksten)
 - o Digitalisering van kranten (o.a. opvolging contacten met KBR en bespreking voorstel Europeana 14-18)
 - o Masterplan conservering (o.a. samenstelling en mandaat klankbordgroep, opvolging werkzaamheden, bespreking te volgen methodiek)
 - o Flandrica.be (o.a. vastleggen principes en werkmethode)
 - o E-bookplatform (opvolging)
- **Administratieve formaliteiten**, o.a.:
 - o het afsluiten van verzekeringen en contracten
 - o de opmaak van procedures en sjablonen
 - o het afsluiten en opzeggen van de aannemingsovereenkomst met Dennis Schouten + Partners
 - o de aanpassing van het huishoudelijk reglement en de statuten
 - o het onderhandelen en afsluiten van een SLA voor de projectdatabanken met de Universiteit Antwerpen
- **Personeelsbeleid**, o.a. de inzet en de evaluatie van het personeel

Ondanks de gevulde agenda werd er op elke vergadering ook ruimte voorzien om informatie uit te wisselen uit de eigen bibliotheken en organisaties of rond gemeenschappelijke thema's. Jaarlijks wordt er bij de aanvang van het werkingsjaar ook een **informeler** ontmoetingsmoment gepland. In 2010 waren dat een nieuwjaarsreceptie met avondbuffet te Antwerpen en – naar aanleiding van de lancering in juni – een ontvangst door burgemeester Jansen op het Antwerpse stadhuis.

4.1.3 Middelen

De vzw maakt voor de periode van 01.11.08 tot en met 31.12.12 exclusief gebruik van een **kantoorruimte** gelegen op de benedenverdieping van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, met eigen ingang aan de Leeuw van Vlaanderenstraat. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek betaalt de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen maandelijks een bedrag van 875 euro voor het gebruik van de ruimte en aanwezige faciliteiten. Hierin zijn de volgende **kosten** inbegrepen: onderhoud, verzekering en schoonmaak van het gebouw, nutsvoorzieningen (water, elektriciteit, gas), telefoon, drank, internet en gedeeld gebruik van de refter, de vergaderruimte en sanitaire voorzieningen van EHC. Ook voor gespecialiseerde **literatuur en documentatie** kan de vzw een beroep doen op deze partnerbibliotheek, die haar collectie ter beschikking stelt en – indien nodig – de bijkomende aankopen doet. Deze middelen werden – zoals voorzien in het actieplan – uitgegeven.

Omdat deze kantoorruimte moet worden opgefrist heeft EHC in 2009 via een aanbestedingsprocedure het architectenbureau AWG aangesteld. Hiervoor werd er vergaderd op 14.01, 04.02 en 24.02. O.a. omdat het werken betreft aan een beschermd monument duurt de ontwerp-, overleg- en goedkeuringsfase langer dan verwacht. Het nodige **kantoormeubilair** t.w.v. 7.697 euro werd wel aangeschaft. De middelen daarvoor waren vastgelegd in het bestedingsplan. In de begroting van 2010 werd deze kost evenwel te laag ingeschat omdat verwacht werd dat de aankoop ervan nog eind 2009 zou gebeuren.

De (aparte) verzending van de uitnodiging voor de lancering, van de prentkaartenreeks en van de special van *faro* over erfgoedbibliotheken (3.5) naar het volledige adressenbestand van de vzw heeft de **portkosten** doen oplopen tot 2.935 euro. Deze communicatieacties hebben wel gezorgd voor een grotere bekendheid van de vzw en van erfgoedbibliotheken in het algemeen.

De **boekhouding** van de vzw wordt nog steeds verzorgd door Fiskodata die hiervoor 1.590 euro aanrekende. In de begroting bij het actieplan was ook een ereloon van 2.100 euro voorzien voor de commissaris-revisor. Hiervan moest slechts 980 euro worden aangewend omdat de vzw er om budgettaire redenen voor heeft geopteerd om voortaan een beroep te doen een **extern accountant**. Artikel 38 van de statuten werd op 22.11 in die zin aangepast. De accountant zal begin 2011 worden aangesteld door de Algemene vergadering.

Hoewel voorzien in de begroting werden er in 2010 geen vergoedingen uitbetaald voor **auteursrechten en royalties**. Wel werd er n.a.v. de foto-opdracht (3.4) een exclusieve licentie m.b.t. de gebruiksrechten afgesloten met de fotograaf. De kost hiervoor was inbegrepen in zijn vergoeding.

De **receptiekosten** werden toegewezen aan de verschillende activiteiten waarvoor ze bestemd waren. De **vergader- en onthaalkosten** blijven met 963 euro net het begrote bedrag. De uitgaven voor **e-mail, hosting en webservices** zijn geïntegreerd in de kosten voor de organisatiewebsite (3.1). Er werden voor 271 euro **relatiegeschenken** aangekocht, **lidgeld** (bij Sociare, VSDC en LIBER) kostte de vzw 256 euro.

In 2010 werd het contract met de externe **preventiedienst** Mensura opgezegd. Vanaf 1 januari 2011 doet de vzw een beroep op de Gemeenschappelijke Preventiedienst van de stad Antwerpen. De kost zal dan iets hoger zijn dan de 330 euro die in 2010 aan Mensura werd betaald maar daartegenover staat een betere en bredere dienstverlening. Een aanvraagdossier werd in 2010 ingediend maar de beslissing daaromtrent is nog hangende bij de FOD Humanisering van de Arbeid.

De **afschrijvingen** op materiële vaste activa zijn door de aankoop van bureaumeubilair hoger dan verwacht. De **andere bedrijfskosten en financiële kosten** zijn o.a. door de wettelijke bekendmakingen eveneens hoger dan begroot.

VLAAMSE
ERFGOED
BIBLIOTHEEK

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw
Hendrik Conscienceplein 4
B-2000 Antwerpen

t +32 (0)3 338 87 92
f +32 (0)3 338 87 75

info@vlaamse-erfgoedbibliotheek.be
<http://www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be>

Met steun van de
Vlaamse overheid

